

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno . . . . . Din 12.50
pololetno . . . . . Din 6.25
Posamezna številka . . . . . Din 0.50

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:

male oglase . . . . . Din 0.25
uradne razglase . . . . . Din 0.40
reklame . . . . . Din 0.50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Seja izvrševalnega odbora SKS.

bo v ponedeljek dne 9. januarja ob 9. uri dopoldne v Ljubljani v „Mestnem domu“.

Pridite k seji vsi!

Posebnih vabil ne bomo razpošiljali.

Nacelnistvo SKS.

Na dan z dokazi!

Ko smo razvili v Sloveniji zeleni prapor Stare pravde, smo takoj jasno in odločno povedali, da je nam namen zbirati kmetijsko ljudstvo, ne pa ga razdvajati. Od vsega početka smo znali, da pride kmetijsko ljudstvo do svojih pravic le tedaj, če bo složno in če bo nastopalo skupno. Upali smo, da bo kmetijsko ljudstvo izprevidelo, da je naše stališče pravo, saj imajo vsi kmetje, brez razlike na stranjo, enake zahteve, saj imajo vsi kmetje enake gospodarske interese. Zvesti temu načelu, tudi nismo iskali boja s „Slovensko ljudsko stranko“, ker smo se zavedali, da je bila ob našem nastanku večina slovenskega kmetijskega ljudstva v njenih vrstah. Zategadelj smo več kot enkrat ponudili roko sprave, zato smo še pred volitvami ponudili sporazum. Privravljeni smo bili na marsikavo žrtev, samo da bi dosegli enotno fronto slovenskega kmeta. Toda vsi naši predlogi so bili odbiti, vsi naši ponujeni kompromisi zavrnjeni, kajti „Slovenska ljudska stranka“ je poznala samo en interes — interes svoje stranke. Ta njen interes pa je pomenil jerobstvo nad slovenskim kmetijskim ljudstvom; zato smo morali iti proti SLS v boj, kajti kmetijsko ljudstvo je odraslo vsaki komandi. Tako smo prišli v hud načelni boj, od katerega ne odnehamo, dokler ne zmagamo. Kadar bomo dosegli, da se bo SLS. tudi pri svojih dejanjih ravnala po tem, da je prvo ljudstvo in potem šele stranka, ko bomo dosegli, da bo padla tista gospoda, ki vihri potem SLS. bič nad slovenskim kmetijskim ljudstvom, tedaj bomo tudi mi morali prenehati s svojim bojem. Dokler tega nismo dosegli, pa bomo z nezmanjšano silo v boju s „Slovensko ljudsko stranko“.

Ce pa smo v boju, še vendar nikakor ni potrebno, da bi bil boj nelep in nevreden kmetijskega ljudstva, saj smo vsi kmetje, saj smo vsi Slovenci, saj smo vsi kristijani! Kljub temu pa je zadobil naš boj mesloma oblike, ki morajo boleti vsakega poštenega moža. Mi smo s svoje strani storili vse, da bi to preprečili, toda klerikalni listi so obrezuspešili vsak naš poizkus po poštemem in častnem boju. Najgrše laži so si izmišljali proti nam, najpodlejše obrekovanja so izrekli nad našimi ljudmi, skratka: nobena stvar jim ni bila dovolj grda, samo če so mogli z njo škodovati nam. Ker so se zbal, da jim iztrgamo iz rok nadvlado nad slovenskim ljudstvom, da izgube s tem svoja mastna mesta, so nas brezmejno sovražili in vsled sovraštva zavozili svojo politiko v tako blato, da so se zgražali nad tem celo njih lastni pristaši, ko so brali nezasišane sirovosti, ki so jih prinašali dan-

nadan „Slovenski gospodar“ in drugi klerikalni listi.

Dasi pa je podla pisava klerikalnih listov v kričečem nasprotju s Kristusovimi nauki in dasi se protivijo tej nekrščanski pisavi že najboljši možje v klerikalni stranki, vendar klerikalni listi ne prestanejo s svojo pisavo, ampak ob novem letu so celo stopnjevali svojo podlost. Njih namen je jasen. Ljudstvo bi radi zaslepili, da bi naročilo klerikalne liste in se odvrnilo od „Kmetijskega lista“. Zaradi tega je naša dolžnost, da spričo te nove klerikalne gonje proti nam izpregovorimo kratko toda odločno besedo:

Ne natolcajte, ne obrekujte, ampak pridite z dokazi na dan!

Pravite, da piše „Kmetijski list“ bogokletno. Dokažite vendar, kdaj je pisal „Kmetijski list“ bogokletno!

Pravite, da je „Kmetijski list“ proti veri. Dokažite, kdaj je zagrešil kaj proti veri „Kmetijski list“! Če navedete samo eno številko „Kmetijskega lista“, v kateri najdete tak greh, pa bomo preklicali, da ste podli lažniki in ljudstvo vam bo verjelo.

Pravite, da je naša stranka protiverška. Z dokazi na dan, da vas ne zadene kazen obrekovalcev! Sami dobro veste, da je naša stranka vselej nastopala za našo vero. Sami dobro veste, da je ravno naša stranka dosegla, da so celo zemljoradniki po naši zahtevi izpremenili svoj program in sklenili, da so za zaščito verstva. To je velikanski uspeh, ki govori zgovorneje kakor vsa vaša zatrjevanja, da ste za vero. To je uspeh, kakršnega vi do danes še ne morete zaznamenovati. In vendar lažete še naprej! Pustite laž in dokažite svoje trditve!

In dalje trdite, da smo kupljeni od beograjske porodice. Trditve ni le grda laž, ampak je tudi tako nemurna kakor jo more zagrešiti zgolj „Domoljub“. Povejte rajši točno: Ta in ta je dobil toliko in toliko od tega in tega, pa bomo morali obmolkniti, ker nas postavite s tem na sramotni oder.

Pravite, da smo dobili za glasovanje za ustavo 200 milijonov. Zakaj nas vendar ne razkrinkate, zakaj tega ne dokažete? Odrešitelji naroda ste, če dosežete, da vržete tako podkupljive ljudi kakor so po vašem obrekovanju naši poslanci. Dokažite vendar!

Pravite, da smo glasovali za Turke, in pravite še vse polno drugih ogabnih laži — toda dokazov ne prinesete.

Ali se res ne zavedate, da je vaša dolžnost, vse to dokazati? Ali res ne veste, da ste podli lažniki, če ne lede vašim lažem dokazi?

Ali ste res že tako padli, da ni poštenjaka v vaši stranki, ki bi imel pogum, da bi poklical na odgovor vse one, ki obrekujejo dannadan, ne da bi doprinesli tudi najmanjši dokaz?

Samo ena pot vam je odprta: Ali molčite, ali pa dokažite svoje trditve!

Za svojo osebo smo prepričani, da ne boste storili ne enega ne drugega, kajti čisto v jedru ste izkvarjeni. Ker ste zatajili Kristusova načela, zato tudi nimate več zmisla za poštenost.

In da ste pogazili Kristusova načela, vam pa bomo dokazali prihodnjic, kajti mi se ne ravnamo po geslu, da je dovoljeno vse, samo da se nasprotniku škoduje, temveč mi na-

pademo nasprotnika le tedaj, če mu moremo res kaj neprimernega dokazati. In tudi v tem je razlika med nami in med vami!

Ne odnehamo.

Po umoru na Gorenjskem, po vseh nasilnostih na severni meji, po vseh nerednostih ob naši italijanski meji, je šel med slovenskim ljudstvom samo en glas: Odpokličite Vranglovce in pošljite nazaj naše obmejne čete! „Kmetijski list“, vsekozi v službi ljudstva, je zato v tem zmislu povzdignil svoj glas in tudi dosegel, da so se uvedle preiskave in da je nam bilo zagotovljeno, da se ljudska želja izpolni.

Med tem pa so nastopile druge sile in s spretnimi manevri dosegle, da je ostalo vse pri starem, to je da so si obvarovali nekateri svoja goraka mesta.

Protestiramo proti temu najodločnejše ter izjavljamo, da ne bomo prej odnehali, dokler se ne izpolni naša zahteva in dokler se ne odpokličijo Vranglovci. Izjavljamo dalje, da od te svoje zahteve ne bomo odnehali niti v primeru, če bi se Vranglovci kar naenkrat korektno obnašali, kajti mi smo načelno proti temu, da bi smel biti tujec na tako važnem mestu kakor je državna meja.

Predpravica državljanja je, da sme nositi orožje. Država, ki se temu načelu izneveri, je obsojena na smrt. Vse države, ki so se vzdrževale z najemniki, so propadle in vselej so zmagale tiste države, ki so jih varovali bajoneti državljanov. Popolnoma naravno je to, zakaj samo državljan ljubi domovino in samo državljan bo storil za zmago domovine vse, kar bo v njegovi moči. Vranglovci niso naši državljanji, spričo česar nimajo interesa do naše domovine, pa naj bi bili stokrat Slovani. Samo prisiljeni bivajo v naši državi in samo prisiljeni vrše to službo. Izgnani iz domovine, izpostavljeni vsem nesrečam prognanstva, morejo soditi vse dežele razen Rusije samo po geslu: kjer je dobro, tam je domovina. Zategadelj ponavljamo: Slab patriot je tisti, ki daje tujcu orožje, slab državljan oni, ki išče varstva pri najemnikih!

Naravnost zločin pa je, če se poverja tujcu najvažnejša služba — obramba državne meje. In to v časih, ko so meje komaj določene, in v krajih, kjer mejimo na silne in lo-kave nasprotnike. Brez ozira na vse to se nastavljajo na mejo ljudje, ki ne razumejo jezika obmejnega prebivalstva, ki se ne morejo sporazumevati z nobenim človekom, ki ne poznajo ne šeg ne običajev ljudi, ki nikdar ne morejo presoditi, ali prehaja mejo sovražnik ali naš človek.

Toda ne samo to! Vranglovci so čutili potrebo, pridati k vsem tem nedostatom še druge stvari ter se diskvalificirali kot Slovani, kot vojaki in kot ljudje.

Velik del Vranglovcev je germanofilski. Ob severni meji imamo germanofile za stražarje! Daleč smo prišli!

Toda tudi kot vojaki Vranglovci niso na svojem mestu. Krivda zadeva pred vsem njih komandante, ki smatrajo svoje službe le za sinekure, ne pa za dolžnost. Zategadelj čisto razumemo, če ti komandanti raportirajo, da je pri njih četah vse v redu — saj bi v nasprotnem primeru iz-

gubili svoja mesta. Ne razumemo pa naivnosti naših merodajnih krogov, da se sploh ozirajo na njih raporte. Ali pa delajo to ne iz naivnosti, temveč iz slabih namenov? Kakor so slabi komandanti, tako so slabi tudi vojaki. Brez ozira na prisotnost Vranglovca more pod gotovimi pogoji preiti vsako mejo. Njih vojaška nesposobnost se vidi in občuti najbolj ob severni meji, kjer so njim nasproti avstrijski vojaki, ki jih v vsakem oziru prekašajo. Kaj to pomeni, ve vsakdo, ki je bil kako uro med ljudstvom na severni meji. Vse polno avstrijakantov in nemčurjev je tam in naša vlada ni mogla bolje propagirati nemške misli, kakor da je poslala na severno mejo Vranglovce. Obmejni vojak je reprezentant države, po njem sodi vsak tujec našo državo. Najboljše, kar imamo in po čemer slovim, je naša vojska. Na meji pa predstavljajo našo vojsko Vranglovci! Tudi zadnji košček ugleda moramo na ta način zaigrati. Ubogi srbski junak, ki si dobil take reprezentante!

In slednjic še ponašanje Vranglovcev! Da navedemo samo en primer! V Čepincih je naznanil tamošnji župan 15 uradno dokazanih posilstev in več primerov batinanja, ki so jih zagrešili Vranglovci! Samo v eni vasi toliko zločinov! In naša oblastva se še ne ganejo!

Nikakor nočemo reči, da so vsi Vranglovci brez izjeme tako slabi ljudje. Toda zaradi samoobrambe ne moremo storiti nič drugega kakor spričo dokazanih grehov posameznikov nastopiti proti vsem. Sicer ne gojimo prav nikakega sovraštva do Vranglovcev in smo nasprotno privravljeni, jih kot Ruse podpirati. Toda za Boga, kje je zapisano, da morajo biti ravno vojaki. Saj je toliko dela med nami in zakaj se ne bi življali rajši s koristnim in poštemim, čeprav malce napornim delom kakor pa da škodujejo s svojo slabo obmejno službo vsemu ljudstvu.

Pri osuševanju ljubljanskega barja, pri gradnji železnic in cest in sploh povsod bi mogli Vranglovci na najboljši način služiti samim sebi in nam. Toda proč z njimi kot z obmejnimi četami!

In še enkrat! Ne bodite smešno jokavi slovenski mehkočutneži, temveč zavedajte se svojih dolžnosti do ljudstva in do države ter napravite z železno roko red!

Ponavljamo vnovič, da ne bomo prej odnehali, dokler ne bo zmagalo naše stališče in ne bodo Vranglovci odpoklicani. Če ne bo ta naš klic zadostoval, imamo v rezervi še druga sredstva, in sicer dokaj učinkovita sredstva. Rečemo samo še: ljudski glas je treba vpoštevati!

Iz zakonodajnega odbora.

Zadnje tedne pred novim letom je zakonodajni odbor neprestano delal, ker je moral rešiti, razveljaviti ali popolniti čez 300 raznih, od posameznih ministrstev in pokrajinskih vlad izdanih naredb.

Med drugim se je razpravljalo tudi o zakonu glede davka na poslovnih prome!

Po zakonskem načrtu podleži temu davku promet vseh premičnin. Način pobiranja tega davka je zelo nepraktičen. Obrtnike in trgovce zavezuje, da vodijo v svrhu kontrole prometa posebne knjige, v katere

morejo vsak čas vpogledati kontrolni organi. To je delo zlasti malim podjetjem obilo nepotrebnih sitnosti. Z ozirom na to je naš poslanec Drogenik stavil predlog, da pridri finančno ministrstvo do svojih dohodkov iz prometnega davka na ta način, da se na naslov „prometni davek“ brez nadaljnjih komplikacij in kontrol pobirajo 500- do 700odstotne doklade na pridobinski davek. To bi dalo približno isti finančni efekt, ne da bi se podjetja sikaniralo s pretirano kontrolo. Dokazal je, da bo kontrola, ako se bo res izvajala, silno mnogo stala, čeprav v splošnem ne bo dala nobenega uspeha. Predlog tovariša Drogenika je bil odklonjen. Sprejel se je pa kompromis, ki oprošča manjše in srednje obrate, ki imajo do 360.000 dinarjev letnega prometa, dolžnosti vodenja predpisanih knjig in ki bodo pavšalno obdavčena po napovedi.

Popolnoma oproščeni tega davka pa bodo po naši zahtevi: 1.) kmetije za vse kmetijske proizvode (živino, žito, les, vino); 2.) vsi mali obrtniki, ki nimajo več kot dveh stalnih plačanih delavskih moči, torej po veliki večini vsi obrtniki na deželi in velik del obrtnikov v mestih in trgih, kajti največ je obrtnikov, ki delajo sami ali z enim do dvema pomočnikoma. Zapomnite si to obrtniki in ne dajte se dalje nadlegovati od financarjev! Istotako je takozvana domača industrija oproščena prometnega davka.

Nadalje je stavil poslanec Drogenik predlog, da se naj oprostje prometnega davka vsa živila. Dokazal je, da bo draginja zopet narasla, ako se pridri za živila ta davek. Kljub vsem dokazom pa je bil predlog odbit. Pač pa je bil sprejet drugi del Drogenikovega predloga, da so namreč oproščene davka na poslovni promet dijaške, delavske, ljudske in uradniške kuhinje in to za vse nabavke, namenjene za prehrano. S tem predlogom je zopet doprinesel dokaz, da hoče SKS. na edino uspešen način pomagati delavstvu, uradništvu, dijaštvu in siromašnemu ljudstvu. Prepričani smo, da bo pomagano uradništvu in delavstvu ne s povišanjem plač, temveč le z direktno in ceno nabavo neobhodno potrebnih stvari. To pa se bi moglo zgoditi le na zgolj gospodarski podlagi in na trgovskih načelih.

Pri točki, ki govori o uradni tajnosti, je stavil poslanec Drogenik predlog, da mora uradnik, ki pri izvrševanju svoje dolžnosti zazna za kake posebnosti v obratu ali kako obratno tajnost in da isto na kak način izda, ne samo kaznovati, temveč sploh odpustiti iz službe. Ta predlog, s katerim bi se bile razne zloupotrebe onemogočile, je bil na žalost vsled brzine dela odklonjen.

Dasi ni deloval zakonodajni odbor v vsem tako, kakor smo želeli, vendar nam je prinesel toliko dobrih stvari, da smo z njim tudi lahko zadovoljni. Kot pravični kronisti pa moramo tudi priznati, da je velik del doseženih uspehov zasluga tovariša Drogenika, ki se je z vso vnemo udeleževal sej zakonodajnega odbora, na katerih je naše stališče vestno in odločno zastopal.

V odgovor.

V zadnji številki „Lažljuba“ me je doletela čast, da mi njegov radovljiški dopisnik želi vesele božične

praznike. Ker je stara navada, da se voščilo vrača, zato mu jih želim tudi jaz, da si malo kesneje. No, pa predem naj k stvari!

Da smo bili na naši kmetijski veselici kmetje vse vrste, ne tajim in ne zanikam. Na naših veseljih se namreč ne obira in pobiva ljudi, kar se sliši o Vaših prireditvah v konsumu ali kavarni. Čeprav je bila naša veselica v sokolski dvorani, čeprav se je točila pijača in čeprav je bila udeležba ogromna, se je končala vsa prireditve vendarle v redu, brez pretepa in brez najmanjšega neprijetnega pripetljaja. Ni pa tako v Vaših domovih, ki jih nazivljete katoliške dome in kjer se pred kaplanovimi očmi pretepa Vaši privrženci pri izkušnji za vsako figo. To se dogaja namreč v Vašem brezniškem domu!

Kar pisarite glede soli in pobiranja cukrkov iz rox sokolic, pa nstopno: Pozivljamo Vas, da v 14 dneh javno naznanite vse one sokolice. Če tega ne bi storili, ste očiten lažnik in obrekovalec, kar so itak tri četrtine vseh ljudi v Vaši armadi.

Glede «cukrkov» to-le: Morebiti je tudi Vam, cenjeni gospod radovljiški dopisnik, znano, da bo letos lizanje prepovedane soli v Vaših vrstah, to je med devičicami in tretjericami, prineslo dosti prepovedanih sadov, in sicer v prav tistih občinah, v katerih so Vaše vrste najbolj goste in je preskrbljeno vse z blagoslovi Vaših ljudskih domov in v katerih načeljuje Vašim društvom najvišji poveljniki Vaše armade, ki so seveda obenem tudi načelniki «Orlov» in «Orlic», katerim prinese novo leto največ «cukrkov». S temi «cukrkovi» se bo lahko postavljala radovljiška dekanija, glede katere se tako radi bahate, da je vsa v taboru SLS.

Ko sem bil na kmetijskem potovanju v Srbiji, sem govoril med drugim s protom Dimitrijem, vodjo duhovništva v Nišu, tudi o npravnosti ljudstva. In prota mi je dejal, da se že dolgo vrsto let ne spominja, da bi bilo v njegovem okolišu tudi le eno nezakonsko dete rojeno. Pomislite, gospod dopisnik, in to v deželi, ki ne pozna ne «Orlov» ne «Orlic», temveč le «Sokole» in «Sokolice». Tam doli tudi ni ne Marijinih devic, ne tretjih redov, ne «ljudskih» domov. Toda tudi prota Dimitri ne poučuje ljudstva s takim knjigami, kakršna je knjiga našega škofa «V boj za krščansko življenje». In kljub vsemu temu ti balkanski Srbi ne poznajo «cukrkov»!

Vi, gospod dopisnik, se ponašate dalje s svojo «kulturo» in obkladate nas Leščane s siroveži. Pa si poglejmo to Vašo trditve! Pri nas v Lescah visi še danes vabilo na orlovski tabor, dočim izgine spričo Vaše mestne naobrazbe vsak lepak, ki ni po godu Vašemu strankarskemu prepričanju. K tem Vašim uspehom na kulturnem polju Vam prav iz srca čestitam, vendar Vam tudi svetujem: Razvijajte se kakor Vam ugodno, samo maščujte se ne nad nedolžnim papirjem!

Mi razglašamo svoje prireditve z letaki in po časopisju ter plačujemo vse pristojbine, ki jih terjata država, Vi pa kar brez trošarine izpred oltarja in celo na svet dan pri službi božji v stari župni cerkvi v Rodinah.

To naj za enkrat zadostuje! Ne spuščam se sicer rad v polemiko, ker pa izzivate, Vam tudi nerad ostajam dolžan odgovora. Razlika med menoj in med Vami je ta, da se jaz podpisujem, Vi se pa skrivate za hrbet kakšnega velikana iz Vašega mesta. Toda skrivanje za hrbot je že od nekdaj predprava vseh bojazljivcev in slabotnejšev. Pri nas delajo tako zgolj še otroci in pa ljudje, katerih se ogibamo.

S kmetiskim pozdravom

Ivan Ažman s. r.

Vprašanje Završnice.

(Po poročilu tovariša inženjerja Zupanciča.)

Ker s sedanjo centralo še ni izrabljena vsa vodna sila Završnice, zato se je treba že sedaj ozirati na to, kako povišati njeno delazmožnost.

Po vestnih računih se je dognal za Završnico nastopni vodni kaster:

Vodna množina znaša:	
6 mesecev po 966 litrov na sekundo,	
8 " " 910 " " "	
10 " " 600 " " "	

Pri najnižjem stanju vode 180 litrov, pri navadni najnižji vodi 290 litrov, pri katastrofalno visoki vodi pa 170.000 litrov:

Strmec Završnice znaša 160 metrov.

Ako vpoštevamo izgube na vodnem pritisku vsled toka po rovu, cevovodu itd., dobimo čisti padec z okroglo 150 metri; če pa računamo, da deluje turbina s 75odstotnim učinkom, potem dobimo pri enakomernem dotoku vode na podstavi podatkov vodnega katastra nastopno število konjskih sil:

Pri 966 litrih 1450 konjskih sil,	
" 910 " 1365 " " "	
" 600 " 900 " " "	
" 290 " 435 " " "	
" 180 " 270 " " "	

Vpoštevati je treba dalje, da je pri Završnici zgrajen basen, ki zbere lahko do 150.000 kubičnih metrov vode in ki uravnava dotok vode k turbinam. Kakor zbira mlinar vodo z zapiranjem zatvornice, tako se zbira v basenu voda, ki se uporablja zvečer, ko je večja potreba svetlobe. Vsled basena se računa lahko pri centrali na Završnici z dvojnimi številom konjskih sil.

Kakor že spredaj povedano, s sedanjo centralo še ni izrabljena vodna sila Završnice. Ves njen strmec znaša 450 metrov, od katerega je, kakor omenjeno, izrabljenih le okoli 160 metrov. Dežela Kranjska je nameravala izrabiti še ostalih 290 metrov strmca ter zgraditi v ta namen še dve centrali. Vsaka izmed teh central bi imela svoj zbiralni basen, katerih eden naj bi zbiral vodo ob nalihih ter dopolnjeval Završnico pri nizkem stanju vode. Če bi se bilo to izvršilo, ne bi potrebovala završniška centrala nobene kalorične rezerve (s parnimi kotli proizvajane elektrike). Za povečanje delazmožnosti sedanje elektrarne bi se moral torej zgraditi jez za gorenji veliki basen.

S povedanim je dokazano, da je sedanja centrala še nepopolna. Stroški za jez spadajo že k novi gorenji centrali. Vendar pa bi z jezom silno pridobila že sedanja elektrarna. Na drugi strani pa ste gorenji centrali razbremenjeni s tem, da so nakupni stroški vodnih sil zaračunjeni sedanji centrali in da imata obe gorenji centrali v primeru zgraditve enako pravico do dobička kakor sedanja elektrarna. Obstojeca elektrarna bi prišla torej do popolne veljave šele tedaj, če bi se zgradili obe gorenji centrali, kar se je pri gradnji elektrarne tudi vpoštevilo. Iz tega vidika so se naročili tudi stroji, spričo česar so se stroški za sedanjo elektrarno zopet zvišali. Završnica je torej v sedanjem stanju prezgodaj rojeno dete.

Dolgotrajna vojna je onemogočila nadaljnjo izvedbo načrtov glede elektrifikacije Kranjske. Sedaj pa bo treba to izvršiti.

Jasno je, da bi bilo zvezano to z ogromnimi stroški, ki bi se jih danes le težko pokrilo. Zategadelj je pred vsem važno poudariti, kako bo že obstojeca naprava služila svojemu namenu. Gre za gospodarski razvoj Gorenjske. Pred vsem pa je treba gledati, da pridejo do elektrike tudi občine, ki bi jo po prvotnem načrtu morale imeti, to so Kropa, Kamna gorica, Podnart, Mojstrana, Dovje in Hrušica.

Naloga današnjega sestanka je, ubrati tako pot, ki nas privede do skorajšnje izvršitve potrebnih novih del, do dobrega gospodarstva, do dobičkanosti elektrarne in do krepkega gospodarskega razvoja Gorenjske. Za vse to pa je potreben kapital, ki si ga moramo poiskati sami. Zato je potrebno, da se osnuje družba, v kateri bi imele največ delnic občine in eventualno konsumenti, dežela Kranjska pa naj bi pristopila v družbo z današnjo elektrarno. Po potrebi naj bi se pritegnili k družbi še drugi interesi.

Velika gospodarska škoda bi bila, če bi se vse zanemarilo. Ker je treba take naprave dobro preštudirati, zato se naj osnuje državni «Vodni in električni gospodarski urad», ki bi dajal vsa potrebna navodila glede elektrarne.

Gre za važne gospodarske interese najširših slojev. V nacionalni državi nam je dana možnost, z intenzivnim delom te gospodarske interese zavarovati, kar nam prinese splošno blagostanje in vsestransko kulturo.

Tudi Završnica politično vprašanje!

«Slovenec» z dne 29. decembra je prinesel poročilo o sestanku občin radovljiškega okraja glede prevzema elektrarne na Završnici s strani prizadetih občin. Naravno je, da je to vprašanje strogo gospodarsko vprašanje, ki mu more politično strankarstvo le škodovati. Kljub temu pa so spravili klerikalci tudi to vprašanje v politiko, kar je «Slovenec» poročilo jasno dokazalo. Da pa zve javnost za resnico, naj navedemo nastopno:

Dr. Gregorič, ki je predsedoval shodu z dne 18. decembra 1921, je, da si pristaš SLS., poudarjal, da je vprašanje Završnice le gospodarsko vprašanje, čemur so vsi navzočniki brez razlike strank pritrdili. Samo neki Šolar iz Kroke je hotel pričeti s politikom, kar pa mu je dr. Gregorič zabranil. Tako je pokazal prvi dan zborovanja nestransko lice. Zato niso pristaši vseh neklerikalnih strank za drugo zborovanje nič agitirali, ne osebno, ne potem svojih tajništjev; začeli pa so uganjati svojo politiko pristaš SLS., ki so po svojem tajništvu izdali nastopno okrožnico:

Gospodu N. N. v N.!

Na shodu glede elektrarne na Završnici v nedeljo dne 18. decembra 1921. se je spričo odpora zastopnikov občin ponesrečil načrt nekaterih ljudi, da bi dobile elektrarno v roke banke. Zastopniki občin so se izrekli za to, da prevzamejo Završnico zainteresirane občine. Sprejel se je predlog, da se izvoli poseben odbor, ki bo vso stvar vodil in se pogajal z vlado. V ta odbor pošlje vsaka zainteresirana občina po dva zastopnika in enega namestnika. Ta odbor bi potem izvolil iz svoje srede poseben izvršilni odbor treh do petih članov.

Samostojneži so napeli vse sile, da dobe oni to zadevo v roke in da jo oni vodijo. Vsa javnost ve, da so liberalci, očetje sedanjih samostojnežev, v svo silo pobijali SLS., ko je ustvarjala elektrarno na Završnici. Ze iz tega razloga ne gre, da bi sedaj naši pustili, da bi samostojneži veliko napravo na Završnici izrabljali v svoje strankarske namene.

Zato je dolžnost naših občin, da izvolijo v odbor za Završnico oba zastopnika in namestnika iz vrst odločnih naših somišljenikov. Volite enotno naše pristaše! Ozirajte se pri tem na to, da boste poslali v odbor sprejete mož!

Ker bo izvolil odbor iz svoje srede še ožji odbor treh do petih članov, je potrebno, da se glede kandidatov že naprej zedinite. Nasprotniki bodo prišli z gotovo listo in bodo skušali vse presenciti. Zato se zberite vsi naši zastopniki občin pri županu Finžgarju in se domenite glede ožjega odbora! Mi bi nasvetovali, da izbirate med naslednjimi gospodi: Jakob Jan, Podhom; Ivan Finžgar, Breznica; Alojzij Cvenkelj, Ljubno; Ignacij Ažman, Kropa, ali Luka Hafner, Kropa; Vinko Resman, Radovljica; Praprotnik, Ovsiče.

Še enkrat! Volite samo naše pristaše za zastopnike občin; drugič: zedinite se že naprej za enotno listo ožjega odbora! Od samostojnežev se ne dajte terorizirati!

Prva seja zastopnikov občin bo dne 27. decembra ob devetih dopoldne na Zirovnici. Udeležite se je vsi!

Za tajništvo SLS.:

dr. Kulovec s. r.

Ta okrožnica je najjasnejši dokaz, da so bili klerikalci tisti, ki so zanesli tudi v to strogo gospodarsko zadevo svojo proketo politiko. Pri vsaki priliki delajo tako razdor v Sloveniji.

Zborovanje pa se je vršilo v resnici tako-le:

Radovljiški župan je stavil predlog, da se voli v ožji odbor sedem članov po ključu, nasprotno temu, kar so predlagali klerikalci v svoji okrožnici, da imej namreč ožji odbor tri do pet članov. Na podstavi predloga radovljiškega župana je dr. Kavčič predlagal, da bodi v odboru en nadstranekar, vse stranke naj imajo tri odbornike, SLS. sama pa tri odbornike.

Pogajanja glede tega so se vršila dve uri.

Drugi predlog je po enoinpolurnem pogajanju stavil gospod Škerjanc, pristaš SLS., predlagajoč, da

štej ožji odbor samo dva odbornika, izmed katerih bodi eden zastopnik SLS., eden pa zastopnik drugih strank.

Gospod Cvenkelj iz Ljubnega, prav tako pristaš SLS., je predlagal, da bodita v odboru od vsake stranke po dva odbornika.

Oba ta predloga so vsi navzočniki pozdravljali kot gospodarska. Pozdravljali jih je najbolj gospod župnik Aljaž z Dovjega. Toda predloga nista prišla do veljave, ker je radovljiški župan vzdrževal svoj predlog.

Po vsem tem je jasno, da je SLS. v radovljiškem okraju v rokah zagriženih diktatorjev, ki možem iz ljudstva, in še celo najboljšim pristašem, ne puste nikake besede in veljave.

Da je temu tako, naj služi v dokaz tudi predlog gospoda Avsenika iz Vrbenj, ki je naravnost razgalil strankarske namene klerikalcev. Predlagal je namreč, da bodi v odboru sedem članov, med katerimi naj bi bilo pet pristašev SLS. Ta predlog dokazuje jasno, da streme pristaši SLS., oziroma njih diktatorji predvsem le za tem, da bi dobili odbor, ki bi prikril ves nered v završniški centrali. Po tem predlogu naj bi bila v odboru poleg petih pristašev SLS. še blejski župan in en nadstranekar, seveda zgolj za figuro.

Ko je postalo jasno, da kompromisni predlog dr. Kavčiča, odnosno predloga gospodov Škerjanca in Cvenklja ne prodero, je podal blejski župan, g. Herman Tomc, v imenu blejske občine kot največje odjemalke električnega toka, to-le izjavo:

«Kot župan občine Bleda se SLS. zahvaljujem za izkazano zaupanje ter jej vračam mandat, ker ne vidim v listi, ki jo predlaga SLS., nikakega gospodarskega značaja in namena.»

Gospod Čop (izvoljen za podpredsednika zborovanja), ki je prišel na zborovanje samo zategadelj, da bi vsi složno sodelovali, pa je, ko je uvidel, da zija iz te liste zopet zgolj strankarstvo, prav tako odložil kot nadstranekar mandat in ga dal na razpolago SLS.

To je resnično poročilo, katerega naj presodi javnost.

Nato je vstal res voditelj SKS., ki pa ni rekel, da «ste žleht», kakor piše «Slovenec», ali da «vas pojde zatožiti vlad!», ampak je povabil zastopnike občin, katerim je mar gospodarska povzdiga, ne pa strankarstvo, h Kuntu na Selo. Povedal je tudi kar v obraz, da bosta kriva SLS. in z njo tisti mož, ki je zakrivil, da se zborovanje ni vodilo iz gospodarskih vidikov, če bo prišla centrala v nepravne roke.

Javnost naj pa sedaj razsodi, kdo je zanesel politiko na zborovanje.

Voditelj SLS., radovljiški župan, je pri volitvi občinskih zastopnikov na občinski seji, na kateri je odločil slučajno žreb, da je bil tudi on določen za zastopnika, seveda poudarjal gospodarsko stališče, da bi prikril s tem svoje zavratne namene. Na zborovanju zastopnikov pa je pokazal, koliko mu je mar gospodarska povzdiga okraja. Zastopal je samo koristi stranke in bilo mu je ljubše, da se je zborovanje razbilo, kakor da bi se izvolil odbor, ki bi vršil svoje delo nestransko in v korist vsega interesiranega prebivalstva.

Vprašamo še enkrat: Kdo je torej kriv politike v podjetju, SKS. ali SLS., voditelj SLS. — župan Vinko Resman, ali voditelj samostojnih Ivan Ažman? Vprašamo tudi: Kdo bo kriv, če vsled takih strankarskih mahinacij Vinka Resmana ponesreči ves načrt, da bi prišla centrala v roke občin? Sodbo bo svoj čas že izreklo ljudstvo. Ta sodba pa bo izpadla v korist tako osvobozenih samostojnežev, nikdar pa ne v korist zagriženega strankarja in brezobzirnega diktatorja celo lastnih pristašev Vinka Resmana.

Pripominjam samo še, da je radovljiški župan, gospod Vinko Resman, pred prvimi shodom, to je dne 17. decembra 1921. pri vplivni osebi agitiral za to naj bi centrale ne dobile v roke občine. Priče za to so na razpolago.

Tako je zastopal g. Vinko Resman ljudske koristi!

Sedaj pa sodi javnost o vsej tej zadevi!

Ivan Ažman.

Kmetijska zbornica.

(Napisal dipl. agr. A. Jamnik v Ljubljani.)

III.

Uredba kmetijske zbornice.

Zaradi lažjega umevanja naj začnem z uredbo kmetijske zbornice, kakršna naj bi obstajala načeloma v vsaki samoupravni enotici. Kmetijska zbornica naj bi imela, kakor sem že spredaj omenil: 1.) gospodarski parlament, 2.) gospodarski in znanstveni institut (obstoječ iz glavnega odbora in iz urada za proučevanje in pospeševanje splošnega kmetijstva in agrarne politike), poleg tega pa še 3.) svoje podružnice po okrajih (srežih). Značaj kmetijskih zbornic ne bi bil strankarski.

1.) Oblasni gospodarski parlament naj bi posloval redoma za vsako samoupravno enotico po eden, a mogla naj bi se združiti tudi po dva ali več parlamentov, odnosno celotnih zbornic v eno telo s sedežem, ki bi ga določil sporazum. V drugih primerih naj bi bil sedež gospodarskega parlamenta (in celotne zbornice sploh) na sedežu samoupravne oblasti.

Volitev «starešin» in polovice teh dosežajočega števila namestnikov naj bi se vršila po proporciju in z obveznimi kandidatnimi listami. Število starejšin naj bi določal poseben predpis. Ravnalo naj bi se to število po številu volilnih upravičencev tako, da bi imel približno vsak srez po dva starejšini. Izmed sebe naj bi volil parlament predsednika in podpredsednika. Parlament naj bi bil razdeljen v sekcije, odbore in pododbore in imel naj bi poseben poslovnik. Sestajal naj bi se vsako jesen na posvetovanja.

2. a) Glavni odbor oblastne kmetijske zbornice naj bi nadomeščal plenum gospodarskega parlamenta, se bavil z vsemi splošnimi kmetijskimi in gozdarskimi vprašanji, z vprašanji vseh vrst kmetijskega zadruštva, vodil račun o agrarni politiki; izdeloval in pripravljaj naj bi mnenja, nasvete, osnutke zakonskih načrtov, predloge in ves drugi material, potem preddeja za obravnavanje v gospodarskem parlamentu, upravljal zbornično premoženje s pomočjo «urada za proučevanje in pospeševanje splošnega kmetijstva in agrarne politike»; deloval naj bi po navodilih oblastnega gospodarskega parlamenta ter občeval z zunanjim svetom; izdal naj bi zbornično glasilo in druge potrebne liste, tiskovine in publikacije ter jim ohranjal smer.

Glavni odbor naj bi obstojal iz 12 odbornikov in 6 namestnikov, ki bi jih volil po proporciju oblastni gospodarski parlament izmed sebe; leti pa bi volili zopet izmed sebe predsednika in podpredsednika. Glavni odbor bi se mogel deliti prav tako v gotove sekcije, odbore in pododbore. Za poslovanje glavnega odbora naj bi veljal poseben poslovnik. Redne seje glavnega odbora naj bi se vršile mesečno.

b) Urad za proučevanje in pospeševanje splošnega kmetijstva in agrarne politike naj bi sestojal iz strokovno kvalificiranih uradnikov. Urad naj bi vodil uradnik. Posamezne sekcije, t. j. kmetijskotehnično, zadružno in trgovsko prometno sekcijo, pa naj bi vodili načelniki sekcij. Za delo sekcij naj bi bili odgovorni sekcijski načelniki vodji imenovanega urada; vodja naj bi bil odgovoren glavnemu odboru, le-ta pa gospodarskemu parlamentu. Načelnikom sekcij pa naj bi bili odgovorni posamezni referenti, še posebe.

Vodja tega urada naj bi aprobiral vse zbornične uradne spise ter jih podpisoval obenem s predsednikom glavnega odbora, odnosno tiste, ki bi se tikali odlokov gospodarskega parlamenta kot plenuma, s predsednikom parlamenta. Vodja naj bi bil zadnja stopnja za končno redakcijo vseh zborničnih publikacij, glasil, uradnih predlogov gospodarskemu parlamentu in drugih predel; glede predel naj bi se sporazumeval z dotičnim načelnikom strokovne sekcije. V primeru nesporazuma naj bi imela oba pravico, podajati «oddeljeno mišljenje». Vodja urada naj bi bil obenem tajnik gospodarskega parlamenta. Njemu ob strani naj bi stal pravičnik kot konzulent.

Vsi zbornični uradniki naj bi bili stalni in nedotakljivi. Nastavljal naj bi jih v imenu zbornice njen glavni odbor ter jim določal plače. Brez krivdoreka disciplinarne preiskave,

ki naj bi jo vodil glavni odbor, se uradnika ne bi moglo odpustiti.

Urad naj bi imel tri sekcije, in sicer:

- a) splošno kmetijsko znanstveno sekcijo,
- β) gospodarsko in organizacijsko sekcijo in
- γ) trgovinsko in splošno prometno sekcijo. (Dalje prihodnji.)

Kmetijsko šolstvo.

(Ustanovitev kmetijske nadaljevalne šole v Orli vasi pri Braslovcah.) Dne 3. novembra se je ustanovila v Orli vasi pri Braslovcah «Kmetijska in gospodinska nadaljevalna šola», ki jo vodi g. nadučitelj Rado Mejovšek in gđe. učiteljica Anica Brišnik. Kmetijsko nadaljevalno šolo obiskuje 18 mladeničev. V prvem letniku šole se poučujejo kmetijsko spise, kmetijsko računovodstvo, rastlinstvo, kmetijsko gospodarstvo in zadrugištvo. Učna snov je torej vse pohvale vredna. — Gospodinsko nadaljevalno šolo obiskuje 20 mladenk. Učni načrt obseza gospodinsko spise in računovodstvo, ženska ročna dela, kuhanje in šivanje. Pouk je dvakrat na teden. Nadaljevalna šola šteje dva letnika. — Dasi je potreboval kmetijski stan najbolj nadaljevalno šolo in dasi so jo drugi stanovi že davno imeli, smo jo morali mi vendar pogrešati. Zategadelj pozdravljamo plemenito prizadevanje g. nadučitelja Mejovška in gđe. učiteljice Anice Brišnikove, ki sta nam ustvarila nadaljevalno šolo, kar najtopleje. Dolžnost vseh fantov in deklet bodi, da se nadaljevalne šole pridno oklenejo, saj je nadaljevalna šola predpogoj, da bodo nekoč sedanjí učenci res samostojni gospodarji in sedanje učence res ugledne gospodinje. Pri tej priliki pa prosimo učiteljstvo, naj tudi v drugih krajih ustanovi slične šole, kajti koristilo ne bo s tem samo narodu, temveč tudi sebi, ker dosegla se bo vez med šolo in domom, ki je na vsak način predpogoj uspešnega dela šole. Pozdravljeni gojenci in pozdravljene gojenke nadaljevalne šole. — K.

Za pravično železniško progno.

Za Klodič-Hrvat-Kavčičevo skupno progno so se izjavile do sedaj nastopne občine:

V sodnem okraju Kočevje občine: Knežja lipa, Koprivnik pri Kočevju, Mozelj, Nemška loka, Spodnji log.

V sodnem okraju Črnomelj občine: Adlešiči, Butoraj, Črnomelj, Dobljč, Dol, Dolenja Podgora, Dragatova, Čepelje, Griblje, Kot, Loka, Petrova vas, Planina pri Črnomlju, Radence, Stari trg pri Črnomlju, Talči vrh, Vinica, Vinji vrh, Sinji vrh.

V sodnem okraju Metlika občine: Božjakovo, Drašiči, Gradac, Podzemelj, Radovica.

V sodnem okraju Novo mesto občine: Bela cerkev, Brusnice, Crmošnjice, Gorenje polje, Mirna peč, Novo mesto, Orehovica, Prečina, Poljana, St. Peter pri Novem mestu, Šmihel-Stopiče, Toplice.

V sodnem okraju Žužemberk občine: Ajdovec, Ambrus, Dvor, Zagradec, Žužemberk.

V sodnem okraju Trebnje občine: Dobrnič, Trebnje, Selo pri Šumperku, Velika Loka.

V sodnem okraju Kostanjevica občine: Kostanjevica, Catež, Sv. Križ, St. Jernej, Velika dolina.

V sodnem okraju Krško občini: Cerklje pri Kostanjevici, Raka.

V sodnem okraju Radeče občini: Radeče, St. Jur pod Kumom.

V sodnem okraju Mokronog občine: Mokronog, Škocijan na Dolenjskem, Šmarjeta, St. Rupert, Trebelno.

V sodnem okraju Višnja gora občine: Bukovica, Dob, Dedni dol, Draga, Hudo, Muljava, Križka vas, Veliki gaber, Leskovec, Polica, Prapeče, Stehanja vas, Radohova vas, St. Vid pri Stični, Zagorica, Zalna.

V sodnem okraju Litija občine: Aržiše, Dole, Gradiše, Kotredž, Litija, Moravce, St. Lambert, Trebeljevo.

V sodnem okraju Ribnica občine: Dane, Gora pri Sodražici, Velike Poljane.

V sodnem okraju Velike Lašče občine: Kampilje, Turjak, Velike Lašče, Videm.

V sodnem okraju Ljubljana okolica občine: Brezovica, Devica Marija v Polju, Dobrunje, Iška loka, Ježica, Medvode, Moste, Pijava gorica, Račna, Spodnja Slinivca, Šmarje pod Ljubljano, Šmartno pod Šmarno goro, Vič, Želimlje.

V sodnem okraju Brdo občine: Dob, Krašnja, Krtna.

V sodnem okraju Kamnik občine: Depalja vas, Domžale, Jarše, Lahoviče, Mekine, Podgorje, Podhruška, Trzin, Vodice.

V sodnem okraju Škofja Loka občine: Javorje, Oselica, Sora, Trata.

V sodnem okraju Kranj občini: Predoslje, Senčur pri Kranju.

V sodnem okraju Radovljica občine: Begunje, Bled, Kamna gorica, Kropa, Lesce, Bohinjska Bistrica, Leše, Radovljica, Ribno, Srednja vas.

V sodnem okraju Kranjska gora občine: Dovje, Jesenice, Koroška Bela, Kranjska gora, Rateče.

V sodnem okraju Tržič občini: Kovor, Sv. Ana.

V sodnem okraju Vrhnika občine: Preserje, Črni vrh, Horjul.

V sodnem okraju Logatec občina: Dolenji Logatec.

V sodnem okraju Cerknica občine: Cerknica, Rakek, Št. Vid nad Cerknico.

V sodnem okraju Lož občina: Stari trg pri Ložu.

Dalje so se izrekle za spredaj omenjeno progno:

Štajerske občine: Braslovče, Brežice ob Savi, Cven pri Ljutomeru, Dobrna pri Celju, Gomilsko, Kapele pri Brežicah, Kozje, Laško, Ljutomer, Mala Nedelja, Oplotnica, Poljčane, Polzela, Radislavci, Ruše pri Mariboru, Slamnjak, Slovenjgradec, Studenci pri Mariboru, St. Juri ob južni železnici, Sv. Lenart nad Laškim, Šmartno ob Paki, Trbovlje, Vrankso, Zabukovje;

hrvatske občine: Severin na Kupi, Vrbovsko, Gospič, Kraljevica;

dalmatinski občini: Benkovac, Sinj (Split).

Izmed večjih društev in organizacij so se izrekli za Klodič-Hrvat-Kavčičevo skupno progno:

Gremij trgovcev v Ljubljani, Gremij trgovcev Ljubljana okolica, Gremij trgovcev Celje, Kmetijska družba za Slovenijo, Pokrajinski odbor koaliranih železničarskih organizacij za Slovenijo, Samostojna kmetijska stranka.

Kakor se iz predstoječega razvidi, je večina slovenskega naroda za Klodič-Hrvat-Kavčičevo progno, ki se zategadelj mora uresničiti!

Darila za tiskovni sklad SKS.

Za tiskovni sklad SKS smo prejeli nastopne prispevke:

Na lovu pri g. Rudolftu Horvatu pri Kapelah je zbrala lovska družba 380 kron.

Krajevna organizacija v Zavodnjah je poslala 400 kron.

V veseli družbi v Schickerjevi gostilni pri Sv. Marjeti je bilo nabranih 160 kron.

Tovariš Volavšek je nabral na seji okrožnega odbora SKS. v Celju 367 kron.

Tovariš Ivan Lokar je nabral v Primskovem pri Kranju 80 kron.

Vesela družba v Cvilakovi gostilni v Jarenini je darovala 460 kron.

Pri Pekljaju v Hrastnici je bilo v večeli družbi nabranih 45 kron.

Tovariš Azman je nabral te-le prispevke: Dr. Štular v Radovljici je daroval 100, Fister Pogačnik 160, Hovnik, župan v Srednji vasi, 400 kron.

Obrtnik s konji je daroval 10.000, Bohinc-Pernuš 11.000 in Ivan Hudovnik, tesar na Bledu, 1000 nemško-avstrijskih kron.

Skupaj smo torej prejeli: 2550 naših in 22.000 nemško-avstrijskih kron.

Živeli darovalci! Naj bi našli obilo posnemalcev! Tovariši, nabirajte še naprej! Stara pravda zahteva to!

Pokrajinske vesti.

(Vse okrajne in krajevne organizacije SKS) v območju mariborskega okrožja se pozivljejo, naj skličejo še v mesecu januarju občne zbere ter naj o svojem delovanju poročajo tajništvu v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 7.

(Vse tovariše), ki so prejeli naročilne pole, vljudno prosimo, da nam jih izpolnjene čim prej pošljejo. Naznanjamo obenem, da so dosedanjí uspehi agitacije naših tovarišev za «Kmetijski list» zelo povoljni in da bo «Kmetijski list» letošnje leto veliko bolj razširjen. Toda ne ustavite se sredi dela, temveč nadaljujte z delom, da bo v vsaki kmetijski hiši «Kmetijski list».

(Tovariš poslanec Ivan Urek) se nahaja v sanatoriju «Leonišču» v Ljubljani, kjer se je moral podvreči operaciji. Za časa njegovega zdravljenja naj se vsi, ki žele kakšnih intervencij, obračajo na tovariša poslance Josipa Drogenika.

(Pisarna «Ekonom») r. z. o. z., se je preselila v lastno hišo v Ljub-

V vsako krščansko hišo krščanski list! List, ki laže, je nasproten Kristusovim naukom! Zato-rej proč z „Lažiljubom“!

ljani, Kolodvorska ulica, nasproti mestne kopeli.

(Razkol v «Samostojni kmetijski stranki») Demokratiški listi in za njimi seveda vsi drugi so prinesli alarmantne vesti o razkolu v SKS. Vemo, da to že od nekada žele vsi nasprotniki osamosvojitve slovenskega kmeta, vemo pa tudi, da se to vsled prebujenosti slovenskega kmeta ne bo zgodilo, kar nam ravno najbolj potrjuje seja okrožnega odbora v Celju, ki se je odločno in trdno izjavila za SKS. Res je sicer, da so na tej seji poizkusili nekateri razbiti enotnost v stranki. In gospod Mahen iz Trnovelj pri Celju je imel v ta namen celo skoro da kričaški govor. Toda uspeh govora je bil za gospoda Maheta silno žalosten. Ker ni mogel razbiti stranke, je odšel s seje z izjavo, da se nikoli več ne vidimo. Zeleli smo mu srečno pot. Odšel je s seje sam, šele malo kasneje je odšlo za njim še nekaj ljudi, ki so bili Mahnetovi ožji pristaši in sovaščani. Vsi ostali pa so njegov nastop obsojali in ostali zvesti misli kmetске osamosvojitve. Gospod Mahen je nato odšel k «Angelju», kjer so zborovali slovenski zemljoradniki, med njimi Komadinski, dr. Prohaska in dr. Novčan. Dva naša pristaša, ki sta se udeležila tega zborovanja, sta izjavila, da je bilo tam kakih 25 do 30 radovednežev, ki so pa odšli, ko se je sestavil odbor. Odbor se je nato naravno sestavil brez težave in je prišel v odbor kot zastopnik Kranjske tudi gospod Kuralt. S tem je zemljoradniška stranka na Kranjskem pač trdno zasidrana. — Poudarjali smo že opetovano, da stremimo za skupno stranko vseh kmetovalcev Jugoslavije, toda tega ni mogoče doseči kar čez noč. Treba je še dovršiti mnogo, zelo mnogo priprav. In pred vsem se je treba ozirati na posebnosti vsake pokrajine. Zato pravimo še enkrat: Skupna kmetiska stranka je mogoča le potem zveze že obstoječin kmetijskih strank. Nobene druge rešitve ni! In še eno! Če se snujete novo stranko, potem glejte, da krepite kmetško gibanje, ne pa da ga slabite. In pogledite tudi do! na Hrvaško, kjer ima zemljoradniška stranka naravnost historično nalogo.

(Iz knezoškofijskega ordinariata.) Zvedeli smo, da je tajnik «Kmetške zveze», dr. Kulovec, zaprosil škofa Jegliča, naj pridelj četrtletnika ljubljanskega semenišča, ko bo posvečen, nekega Kosička iz Zagradca pri Žužemberku kot kaplana v Toplice pri Novem mestu, češ da ni sedanjí župnik za nič, Kosiček pa da je dober in vnet agitator. Iz istega razloga bo škof poslal v St. Vid pri Stični delavnega kaplana, ker tudi tam ni stari gospod župnik dovolj dober za klerikalno agitacijo. Gospod škof je tudi sam rekel, da niso stari župniki nič več za delo, ker se ne znajo uživati v sedanje razmere in se jih mora dati zato pod nove, srborite kaplane. (Stari župniki so mu pre malo klerikalno komunistični, med temi je tudi kokliški g. župnik.) Od druge strani čujemo, da je tudi blagovški župnik g. Hauptman padel pri škofu v nemilost, ker je pre malo zanesljiv. Za ljudskega govornika in ljudskega voditelja misli g. škof določiti četrtletnika ljubljanskega semenišča, nekega Plemija, rodom iz Koroške, ker je baje dober demagog. Istotako namerava g. škof začet semeniščne vzgajati kot specialiste za posamezne politično strankarske struje. Sedaj se posebno dela na to, da pride čim prej v Jesenice na Gorenjskem agilen agitator na kako katehetško mesto, da bi deloval tudi kot voditelj delavcev. — Imamo še marsikaj važnega v torbi, pa to si — prihranimo.

(Somišljeniki in poštenjaki, pozor!) Zvesti svoji hinavski politiki, so zagrešili klerikalci novo lopovstvo. Ker smo v svojem listu pojasnili takozvano «volovsko afero» tako, da se niti en klerikalni list ni upal več ponoviti svojih lažnivih klevet, zato so se zatekli klerikalci k svoji stari metodi. Na skrivaj razširjajo različne govore, češ da je kupila od države družba «Impeks» 9000 volov in prav toliko še neka družba v Mariboru, in sicer kilogram žive teže po 13 kron; transportni stroški za živino pa da so večji in da bo imela država namesto dobička izgubo. «Tako skrbi samostojni minister za vojno odškodnino srbskih kmetov», je končni stavek hinavskih klerikalcev. — Ni treba še posebe poudarjati, da je vse skupaj od konca do kraja zlagano. Pa pa pride resnica na dan, je treba poslati vse tiste, ki kaj sličnega govore, na sodišče, da tam dokažejo svoja «odkritja» ali pa da se jih kaznuje za njih obrekovanje. Pozivljamo zategadelj vsa somišljenike, naj nam javijo vsakogar,

ki bi kaj takega govoril, ker vsakogar bo tovariš Pucelj tožil. Mi se ne bojimo resnice, temveč jo iščemo! In to naj občutijo predvsem oni, ki izmišljajo take stvari. Le-te pa dožene samo, če se vsakogar, ki raznaša take in enake vesti, spravi pred sodišče, ne sicer toliko zato, da se ga kaznuje, temveč da pove, od koga je zvedel laž. Tovariši, uvažujte to in naznanite vsakogar, ki obrekuje naše može ali ki laže o njih!

(Jož, modra pokrajinska uprava!) Slučajno smo doznali, da je neki oddelek naše pokrajinske uprave odpisal na neko ministrstvo poročilo, v katerem obravnava zanimanje kmetijskega prebivalstva. Ob tem poročilu nam prihaja slabo. Poročilo se je hotelo napisati v srbsčini, a jezik v tem poročilu ni niti srbski, niti slovenski, niti kranjski. Morda je to nova jugoslovanščina? V kmetijsko strokovnem oziru pa je poročilo pravo skrupulno. Statistične podatke je poročevalec zajemal, kakor je videti, samo iz avstrijskih statističnih poročil iz leta 1904. celo, ko vendar imamo vsa statistična poročila, vsaj kar se kmetijstva tiče, vendar prav točna iz leta 1921. po kr. rojstvu. Poročilo o gozdarstvu trdi ravno nasprotno kakor je stvar v resnici, kajti gozdarstvo je zravnito v vsej državi pač najbolje ravno pri nas. Kar se tiče prasičereje, bomo Slovenci po naši mili domovini zasloveli še prav posebno zaradi nove kranjske planinske prasičeje pasme, katero je iznašal omenjen poročilo, ko pravi, da se na Gorenjskem posebno gojijo svinje radi lepih planinskih travnikov (ne «pašnikov»). To se nam bode Srbi smejali! Gospodu, ki je poročilo sestavil, ne zamerimo toliko njegovega neznanja (zanj naj odgovarja sam), bolj pa mu zamerimo zanižnost, ker se za potrebni material k svojemu poročilu ni obrnil «v s a j» na kak tak naslov, ki te stvari razume.

(Komedijsanti), da rečemo najmljeje, so naši klerikalci. Ker je poročalo «Jutro» o zadnjem kraljevem prihodu v Slovenijo nekoliko obsirneje, zato je označil klerikalni «Novi čas» to kot bizantinizem, kar naj bi bilo toliko kakor hlapčevstvo. Drugi dan pa se je pritoževal «Slovenec», ker niso bila k tej bizantinski svečanosti posebe povabljeni cerkvena oblastva. Naredi se lahko karkoli, toda klerikalcem se ne ustreže nikoli, kajti oni hujskajo v vsakem primeru.

(Bizantinizem.) Ni je odurnejše stvari kakor je bizantinizem. Naš kmetijski narod, ki si je ohranil skozi stoletja vojvodski prestol ter sam vstoličeval vojvode še stoletja po izgubi svobode, ni imel za bizantinizem nikdar nobenega zmisla. Pač pa so imeli zanj zaniščni klerikalci, ki so pisarili takrat, ko se je prevrnil pijani Karel v Sočo, ne da bi se mu kaj zgodilo, o čudežu in ki so se naravnost vili pred Habsburžani, čeprav so jim dajali le-ti breco za breco. In dandanes se upajo ti kleceplazni koritarji govoriti o bizantinizmu zato, ker je prinesel slovenski list poročilo o kraljevem prihodu! Tudi za to pride še obračun!

(Laž.) «Domoljub» poroča, da se je mudil kralj v Kamniških planinah v lovišču kneza Vindišgreca. Grda in falotska laž! Ker je Vindišgrec eden izmed največjih nasprotnikov našega kmeta, zato pravi «Domoljub», da je bil naš kralj njegov gost, češ glejte jugoslovenskega kralja, ki je gost nemškega kneza! To je barabstvo brez primere, kajti kralj je bil gost Slovenca Gorupa in Hrvatov Turkovičev. Pri njem so bili ves čas samo Slovenci in nikdo drugi! «Krščanski» «Domoljub» pa prinaša vseeno to laž!

(Klerikalni boj za revizijo ustave) smo nazvali boj za črke, kar trdimo tudi še sedaj, kajti narod potrebuje gospodarske zakone, ne pa še nadaljnje prekljanje zaradi ustave. Laž je, ker pravi «Domoljub», da smo označili mi boj proti korupciji, proti šikanam itd. kot boj za črke. Nasprotno! Mi tak boj zelo odobravamo in pohvalili bi celo klerikalce, če bi iskreno vodili ta boj. Toda klerikalci so tedaj, ko so bili v vladi, lepo pomagali delati nered, sedaj pa kriče, ker bi prišli zopet radi v vlado. To pa seveda ni več boj za črke, temveč boj za korita!

(Političen ples v «Slovencu») «Slovenec» z dne 31. decembra napada veselico SKS. kot politično. Poleg tega pa napada tudi g. okrajnega glavarja Mencingerja in njegovo soprogo, ki sta se udeležila veselice, čeprav so jo priredili prosti kmetje. Vsa čast takim uradnikom in takim gospem, ki se ne sramujejo sestí skupno s kmetom za preprosto kmetško mizo. To načelo se mora uveljaviti v naši državi, pa naj bo to «Slovencu» prav ali ne. Če se pa vrši pojedina v hiši kakšnega radovljškega milijonarja, pa «Slovenec» lepo molči, čeprav se vrši ob času največje dražnje, ko preprosto ljudstvo skoraj da nima hrane. In na teh pojedinah se razmetuje s pijačo in najboljšimi jedili, ki si jih vsak dan ne more privoščiti niti naš kralj. Na te razkosne pojedine pa se vabijo različni šefi in inšpektorji iz Ljubljane. Pa najbrž ne zaradi njih lepih oči in tudi zaradi politike ne. Pač pa se dosti govori o tr-

govini z lesom in o protekcijah, ki so potrebne za dobro kupčijo. Za danes še molčimo o teh razmerah, če pa ne bo miru, bomo posvetili v ta umazani kot in brezusmiljeno razkriji vse. Tedaj pa bo še čisto drugačen ples in najbrž tudi precej «političen» ples, da govorimo s «Slovencem».

(Afera dr. Fischinger.) Na interpelacijo poslanca Majena sta se že oglasila oba prizadeta. Dočim je ubral dr. Fischinger še kolikortoliko pravo stališče s tem, da hoče odgovarjati šele tetaj, «ko mu bo donesla preiskava popolno zadoščenje», pa ga lomi slavna «Sedanjust» po vseh notah. «Sedanjust», ki je tako priskumljena, da prinaša dr. Fischingerjevo izjavo, bi morala vendar priti do tega, da je za njega edina rešitev, če prevzame stališče dr. Fischingerja in počaka na rezultate preiskave, ali pa da z dejstvi ovzre Majenova odkritja. Namesto tega pa se lovi za besede in mestoma celo potrjuje naše trditve. Tako priznava, da je bil dr. Fischinger vnet organizator klerikalne mladine in celo trditve o darovih, ki jih je prejemal dr. Fischinger, zaznamuje kot skrajno neokusno izmišljotino. Tako obzirnost naenkrat! Gospod Radešček, kaj pa to pomeni? Vi, glavni urednik tako prvorazrednega revolverskega lista, ste postali tako krotki, čeprav so letele na Vaš hrbet tako gorke! Šele ob koncu se smešite s prazno grožnjo! Oh, ubogi dr. Fischinger, kakega zagovornika je dobil. Tudi mi bomo počakali na rezultate preiskave. Z sedaj pa smo silno radovedni na odkritja «Sedanjusti». Še bolj nas pa zanima, kako bomo zastokali tedaj, ko bo udarila slavna «Sedanjust» na nas, ki smo po njenem mnenju izzvali neokusen osebni boj! Pa to nam morda g. Radešček oprosti, saj ima takih grehov več na vesti kakor pa mi.

(Kdor pisat' prav ne zna, v «Sedanjust» se pada,) to je osnovno geslo dnešne «Sedanjusti». Zato beremo v njej kolobocije, da jih niti klerikalni listič ne premore zlepa takih. Samo preberite, kar piše «Sedanjust» ob novem letu 1922.: «Dokler je čuvala SLS. enotnost Slovenije», se bere v uvodniku, «je bila naša ožja (!) domovina vzor urejenosti!» Gospod Radešček, ta stavek si morate dati patentirati, kajti tako gnilega dovtipa ob novem letu ni prinesel noben list. V istem članku smo tudi zvedeli, da se poveča naša država letošnje leto od Triglava pa noži do Urala! Ali bomo slavno veliki tedaj! Toda «Sedanjust» je tudi drugače silno prebrisana. V uvodniku, to je na prvi strani, ve, da bodo letos volitve in da bo — primate se za trebuhe — «Jugoslovanski klub» združil vse «pošteno» misleče slovenske, hrvatske in srbske stranke v «Jugoslovanski klub», ki bo izvedel revizijo ustave, dal avtonomijo in visoko dvignil ugled in čast Jugoslavije. — Na zadnji strani iste številke pa beremo: «Političen položaj je nestalen in ne vemo, kaj nam prinese jutrišnji dan.» Toda, da bo zmagal «Jugoslovanski klub», to pa ve g. Radešček. Presneto mora imeti za neumne g. Radešček svoje bralce, da jim pravi tako debele!

(Umrl je Jože Brear) v Kamnju pri St. Rupertu na Dolenjskem v 80. letu svoje starosti. Pokojdi je bil kremenit kmečki značaj, kakršnih se le malo najde. V občinskem zastopu je deloval nad 40 let in to z vso njemu lastno spretnostjo. Večkrat je bil izvoljen županom občine St. Rupert in je deloval kot tak vedno vseskozi pošteno in previdno, v blagor svojih občanov. Ko se je pojavil v Sloveniji kmetški pokret, je bil stari Jože Brear odločen pristaš in zagovornik njegov. Z mladeniško odločnostjo je zastopal kmetški program kot predstavitelj liste SKS. Zrtvoval je takorekve vse svoje življenje svojim ljubljenim občanom, katerih se je spominjal tudi na smrtni postelji in jim napisal sledeče zadnje slovo:

Z Bogom, znanci in prijat'li,
Z Bogom vsi in tud' moj rod,
Z Bogom vse, kar je na svet,
Za vselej ločim se od tod.
Le tebi, črna mati zemlja,
Telo ti svoje zapustim,
Da vzameš, kar je Tvojga
In da v prah se spremenim.
Tebi pa, o Marija,
Svojo dušo prepuštim,
Da bi zanjo Ti prosila,
In da milost zadobim.
Slednjič prosim znance vse,
Naj spominjajo se mene še.

Slava Ti, tovariš Brear! Spominjali se te bodo vedno pošteti, hvaležni občani. — Krajevni odbor SKS. v St. Rupertu.

(Zahvala.) V imenu okrajnega odbora SKS za radovljški okraj izrekam vsem darovalcem krasnih dobitkov, bodisi v blagu ali denarju, svojo najtoplejšo zahvalo. Osobito pa se zahvaljujem vrlim deklicam, ki so z vsega priznanja vredno vestnostjo prodajale srečke. Hvala tudi vsem tovarišem, ki so pripomogli, da je veselica kar najčastnejše uspela. Enako se zahvaljujem tudi vsem članom «Sokola», ki so nam na katerikoli način pomagali. Še enkrat vsem najtoplejšo zahvalo! V boj za Staro pravdo! — Na-

čelnik okrajnega odbora SKS. za radovljanski okraj: Ivan Azman s. r.

(Kako so delali?) Iz Velike Poljane nam pišejo: Kako se rešuje v Ljubljani socialno vprašanje, naj pokaže sledeči resnični dogodek. V naši občini živi ubožna branjevka, kočarica, ki ima sedem nepreskrbljenih otrok. Da bi si nekoliko pomagala, si je izposodila denar ter nakupila 200 jajc. Da je nabrala to množino jajc, je morala revica v zimni čez hribe in doline in se ji je pri tem ubilo marsikako jajce. Jajce je plačala po 7 kron. Pride v Ljubljano in pričena jih prodajati, in sicer po 9 kron kos. Detektiv jo vlovi in pripeljejo jo na rotovž. Ker se je zbal, da bi o tem zvedel mož, je povedala naporno ime in zabredla je s tem še bolj v resreče. Brez usmiljenja so ji v Ljubljani zaplenili vseh 200 jajc in občinsko sodišče jo je vrhutega obsodilo še na 1400 kron globe. Revica je prišla vsa objokana domov in se hotela na županstvu pritožiti. Toda imela ni niti denar za kolke. Tako nečloveško kruto so kaznovali ubogo mater, ki se je tedne dolgo mučila, da preskrbi svojim otrokom kruha. Gospodje v Ljubljani, če boste na tak način zatirali reveže, tedaj mora priti za Vas grozen obračun!

(Listna uredništva.) Tovarišu dopisniku v Bučevcih. Stvar je prezasebna in nikakor ne spada v list. Sicer pa vam gremo zasebno prav radi na roko. — Vitanj pri Središču. Ravno tako. Stvar je preveč zasebna. Mi smo glasilo javnosti in zato smemo spravljati v javnost le stvari, ki se tičejo javnosti. Priporočamo se pa za dopise, ki niso preosebni. — Uredništvo «Kmetijskega lista».

Politične vesti.

(Skupščina.) Sprejem dvanajstine. Po katoliških praznikih je imela skupščina kratko sejo, na kateri se je sklepalo o sprejetju dvanajstine za mesec januar. Seje se je udeležil tudi Stojan Protić in je bilo zaradi tega veliko zanimanje za sejo. Stojan Protić se je oglašil tudi k besedi in se izjavil proti sprejetju dvanajstine. Po kratki debati pa so bile dvanajstine z veliko večino sprejete. Proti ni glasoval niti Stojan Protić, učitelj naših klerikalcev. Pač pa so proti glasovali njegovi neboljani otroci, naši klerikalci.

(Tovariš Kirbiš ni več poslanec.) Kovar znano, se je pri štetju glasov izvršila v Mariboru napaka. Pomotoma se je namreč prišlo Urekovi listi preveč glasov, premalo pa Roškarjevi. Vsled tega je postal tovariš Kirbiš poslanec. Tovariš Kirbiša seveda ne zadeva nobena krivdva. Dobil je poziv od predsedstva skupščine, da sprejme dolžnost narodnega poslanca in temu pozivu se je moral pokoriti. Verifikacijski odbor je že večkrat razpravljal o Kirbišovem mandatu, pa ni mogel vsled neklepčnosti priti do nobenega zaključka. Sedaj pa je vendar rešil to stvar in tako je prišel njegov predlog, da se uniči Kirbišev mandat in da se pokliče namesto njega g. Škoberneta pred skupščino. Imenom našega kluba je poudarjal poslanec Rajar sledeče: Ne zagovarjamo Kirbišev mandat, toda vsa zadeva se naj razčisti popolnoma. Nepravilno ni izvoljen samo tovariš Kirbiš, temveč tudi poslanec Bernot. Zato se naj obenem rešita oba mandata. Skupščina je nato sklenila, da se Kirbišev mandat razveljavi, o mandatu poslanca Bernota pa da podaj verifikacijski odbor takoj poročilo.

(Tudi Bernotov mandat razveljavljen.) Verifikacijski odbor je izpolnil naročilo skupščine in podal predlog, da se Bernotov mandat razveljavi, čemur je skupščina pritrdila. Namesto Bernota bi moral priti v skupščino komunist, kar pa je vsled razveljavljanja komunističnih mandatov nemogoče. Zato ne bo namesto Bernota nihče poklican kot poslanec v narodno skupščino.

(Važen govor Pašica.) Zaradi dogodkov v Šibeniku in požiga barkovljanskega Narodnega doma je odgovarjal ministrski predsednik Pašić na stavljenjo interpelacijo. Pašić je dejal, da Italija nalašč zavlačuje izpolnitev rapalske pogodbe in da hoče potem raznih afer prisiliti nas, da odnehamo napram Italiji. Zato ne izprazni Italija tretjega pasu v Dalmaciji, zato se bila uprizorjeni šibeniški dogodki. Naša vlada je že opetovano opozorila laško vlado na slabe posledice, ki jih rodi preganjanje naših ljudi v Italiji, v razpoloženoju Jugoslovancov. Toda Italija je ostala gluha. Vlada bo zopet ponovila svoje svarilo, toda če to ne bo pomagalo,

potem se bo pač zgodilo, kar se mora zgoditi. Resne besede ministrskega predsednika so napravile na vso zbornico globok vtis in upamo, da so našle tudi v Italiji pravo mesto.

(Vprašanje vojnega ministra) je rešeno. Za vojnega ministra bo imenovan general Vašić.

(Za zunanjega ministra) bo imenovan najbrže dr. Momčilo Ninčić, ker bo Pašić iz zdravstvenih ozirav odložil mesto zunanjega ministra.

(Za poslanika v Parizu) bo imenovan dr. Miroslav Spalajković, bivši poslanik Srbije v Rusiji.

(Proračun pred finančnim odborom.) Ker so dvanajstine sprejete, je sedaj najnujnejše delo skupščine sprejem proračuna. Tega obravnava najprej finančni odbor, ki se je razdelil v pet oddelkov, da dovrši tako čim prej svoje delo. Oddelki se delijo tako-le: 1.) Finančno ministrstvo, 2.) ministrstvo pravde, prosvete, vere in izenačenja zakonov, 3.) ministrstvo za narodno zdravje, socialno politiko, agrarno reformo, zunanje zadeve in vojno, 4.) ministrstvo za trgovino, poljedelstvo, šume in rude, 5.) ministrstvo za promet, javna dela, pošto in brzojav. Finančni odbor je sklenil, da se ima v novem proračunu štediti. Zmanjšati se mora število vojske in število uradništva. Načela finančnega odbora pozdravljamo najiskreneje in pričakujemo, da vložita poslanca Škulj in Hohnjec takoj interpelacijo za zmanjšanje vojske in uradništva, kajti znati je treba.

(Nova komunistična akcija.) «Pravda» poroča: Čim bolj se približuje pričetek procesa proti komunistem, tem bolj se opaža čudno gibanje med komunisti. V našo državo je bilo vtihotapljenih zadnje dni veliko število boljševističnih brošur. Opaža se dalje, da se vračajo komunisti v velikem številu v državo. Na madžarski meji je ponujal komunističen agitator vlakovodji milijon kron, če ga prepelje v Jugoslavijo.

(Prorokovanje «Jutranjega lista») v Zagrebu. «Jutranji list» v Zagrebu, ki ima zelo dobre informacije, pravi, da se dr. Korošec boji volitev in da si želi pri volitvah vladne pomoči, ki jo upa doseči na ta način, da bo šel v boj proti Radiću. Na to pripominja informator «Jutranjega lista», da bi bil njemu Radić ljubši kakor Korošec, kajti Radić je vsaj iskren, kar pa Korošec ni. Radovedni smo, kaj na to poreče častiti dr. Korošec in njegovi klerikalni lističi.

(Konec Protićeve akcije.) Kaj so vse napovedovali naši klerikalci, da se zgodi, kadar pride Protić v skupščino. Od vseh prorokovanj se ni uresničilo niti eno. Protić je prišel v skupščino sam in sedaj se ne upa niti glasovati proti njemu tako osovraženi radikalno-demokratski vladi. Pa ne samo to. Protić je imel največ pristašev vsled tega, ker je znal vzbuditi up, da bo dosegel sporazum s Hrvati. Tudi ta up je šel po vodi in Protić priznava to tudi sam. V svojem glasilu pravi namreč, da ne preostane ničesar drugega kakor da se Srbi ločijo od Hrvatov, če ti v resnici nečisto biti s Srbi. Toda Protić se tudi to pot moti. Stvar vendarle še ni tako daleč, da bi se kar morala vreči puška v koruzo.

(Nova stranka.) Iz Beograda poročajo, da vodi znani časnikar Marjanović, eden najboljših žurnalistov vse Jugoslavije, pogajanja z zemljoradniki in svrhu enotne grupacije sedaj neodvisnih strank. V eno skupino bi se združili zemljoradniki, Tribunaši v Zagrebu in pripadniki sarajevskega «Naroda», beogradskega «Vremena» in splitske «Dobe». Novi stranki bi načelovali Trumbić, Avramović in Stojanović. Program bi se sestavil na podlagi zemljoradniškega strankinega programa, vendar bi se ta z ozirom na zahteve srednjih slojev nekoliko izpremenil. Z Bogom tedaj komunistične ideje gospoda Komadinića.

(Vprašanje zapadne Ogrske rešeno.) Ker je beneški sporazum od vellesil pripoznan, je prisojena zapadna Ogrska, izvzemši šopronski komitat, Avstriji, ki je svoj del tudi že zasedla. Enako so pa zasedli Madžari Šopronj, ker so velesile priznale veljavnost plebiscita, ki se je končal ugodno za Madžarsko.

(Italija.) Bonomijeva vlada se vzdržuje le še z največjo težavo. Ze sedaj se govori o njenih naslednikih. Pod vtisom splošne nezadovoljnosti vse Italije zaradi fašistovskih nasilij, je vlada začela nastopati proti fa-

V vsako krščansko hišo krščanski list! Listi pa, ki obrekujejo svojega bližnjika, valjajo po blatu Kristove nauke. Zategatelj proč s „Pijanim gospodarjem“!

šistom. Seveda le proti onim, ki so v Italiji, kajti v Primorju traja nad našimi ljudmi nasilje še dalje.

(Rumunija) ima novo vlado. General Avarescu, dosedanji ministrski predsednik, je izgubil zaupanje kralja in je moral odstopiti. Novo vlado je sestavil Take Jonesku, bivši zunanji minister Rumunije.

(Nemiri v Egiptu) se še vedno niso polegli. Angleška vlada je izdala naredbo, da imajo aeroplani streljati na one, ki se zbirajo v gručin. Po večini egiptovskih mest so vse trgovine zaprte. Odpor Egiptčanov je velik, vendar pa je gotovo, da bodo Angleži obvladali položaj.

(Rusija.) Demobilizacija ruske armade je izvršena. Armada, ki je štela preko pet milijonov ljudi, šteje samo še poldrug milijon. — Glad v Rusiji traja še naprej in se je bati, da bo Rusija doživela še velikanske strahote. — Evropski kapitalisti izrabljajo položaj Rusije in Nemci so že predložili zaveznikom načrt, kako bi z izkoriščanjem Rusije plačali vso vojno odškodnino. Tako daleč je padla Rusija, da je postala skoraj kolonija.

Prebivalstvo Slovenije.

Po zadnjem ljudskem štetju ima Slovenija 1.056.464 prebivalcev, ki so po posameznih okrajih tako-le razdeljeni:

A. Bivša Kranjska.

Sodni okraj Črnomelj	13.631
" " Metlika	10.181
1.) Glavarstvo Črnomelj	23.812
Sodni okraj Brdo	15.071
" " Kamnik	23.843
2.) Glavarstvo Kamnik	38.914
Sodni okraj Kočevje	18.747
" " Ribnica	12.579
" " Vel. Lašče	9.107
3.) Glavarstvo Kočevje	40.433
Sodni okraj Kranj	22.545
" " Škofja Loka	20.737
" " Tržič	7.320
4.) Glavarstvo Kranj	50.602
Sodni okraj Krško	16.684
" " Kostanjevica	13.163
" " Mokronog	14.128
" " Radeče	9.134
5.) Glavarstvo Krško	53.082
Sodni okraj Litija	24.102
" " Višnja gora	12.110
6.) Glavarstvo Litija	36.212
Sodni okraj Ljubljana okolica	51.257
" " Vrhnika	15.328
7.) Glavarstvo Ljubljana okolica	66.585
Sodni okraj Cerknica	7.826
" " Logatec	9.441
" " Lož	7.945
8.) Glavarstvo Logatec	25.212
Sodni okraj Novo mesto	27.147
" " Trebnje	9.840
" " Žužemberk	8.459
9.) Glavarstvo Novo mesto	45.446
Sodni okraj Kranjska gora	11.648
" " Radovljica	21.126
10.) Glavarstvo Radovljica	32.774
11.) Avtonomno mesto Ljubljana	53.306
Bivša Kranjska skupaj	466.378

B. Bivša Štajerska.

Sodni okraj Brežice	21.540
" " Kozje	17.247
" " Sevnica	11.458
1.) Glavarstvo Brežice	50.245
Sodni okraj Celje okolica	41.775
" " Laško	33.107
" " Šmarje	16.566
" " Vranksko	10.859
2.) Glavarstvo Celje okolica	102.307

3.) Glavarstvo Konjice	20.766
Sodni okraj Gornja Radgona	17.815
" " Ljutomer	14.932
4.) Glavarstvo Ljutomer	32.747
Sodni okraj Maribor okolica	60.720
" " Slovenska Bistrica	18.672
" " Sv. Lenart	17.247
5.) Glavarstvo Maribor okolica	96.639
6.) Glavarstvo Mozirje	14.061
Sodni okraj Ormož	20.298
" " Ptuj	49.668
" " Rogatec	11.387
7.) Glavarstvo Ptuj okolica	81.353
Sodni okraj Marenberg	13.608
" " Slovenjgradec	13.155
" " Šoštanj	14.850
8.) Glavarstvo Slovenjgradec	41.613
Mesta z lastnim štatutom:	
9.) Celje	7.754
10.) Maribor	30.641
11.) Ptuj	4.449
Bivša Štajerska skupaj	482.575

C. Prekmurje.

Sodni okraj Dolnja Lendava	38.405
" " Murska Sobota	54.011
Skupaj	92.416

D. Bivša Koroška.

Prevalje	15.095
----------	--------

Po državljanstvu je bilo državljanov:

SHS.	1.025.947
tujih	14.063
neodločenih	16.454

Po narodnosti je bilo:

Srbo-Hrvatov	10.721
Slovencev	985.155
drugih Slovanov	4.196
Nemcev	39.631
Madžarov	14.897
Italijanov	620
Arnavtov	126
Rumunov	39
drugih	1.019

Po veroizpovedi je bilo:

Rimskih katolikov	1.020.287
Pravoslavnih	6.627
Grških katolikov	501
Židov	27.253
Mohamedancev	650
Pripadnikov drugih ver	59
Brezvercev	141

Razmišljanje o vinski trgatvi leta 1921. na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

(Poroča ravnatelj Andrej Žmavc.)

Prav je imel vsakdo, ki se ni prenačil z zadnjo trgatvijo. V splošnem se je grozdje spravljalo že zadnje dni meseca septembra in prve dni meseca oktobra. Najugodnejši pogodji za dober razvoj grozdja so pa trajali nepretrgoma še dalje, do dne 23. oktobra, ko je padel nenadoma prvi sneg, ki na vinski trti, če morda tudi še z grozdom bogato obloženi, ni napravil prav nobene škode. Kakor vinska trta, tako je bilo tudi grozdje v splošnem nenavadno lepo in zdravo. Prvi sneg je zgnil s tople vinogradeške zemlje pod vplivom solna in vetra tako naglo, kakor je bil prišel. Nato se je mogla trgategv nadaljevati neovirano z manjšimi presledki. In danes, ko to pišem — o Vseh svetih — imamo zopet lepo, sicer nekoliko hladno jesensko vreme, pri katerem se počuti prav dobro krasno grozdje naše prvovrstne kvalitne sorte rizlinga (male graševine) na dveh manjših parcelah z okoli 1000 trtami šolskega vinograda «Kalvarije».

Pričenši z dnem 24. septembra so se različne grozdne sorte z enoinistih parcel, tedaj pred početkom glavne trgatve, redno vsak tretji dan preizkušale glede vsebine sladkorja in kisline. Kakor je bilo pričakovati vsled trajno lepega vremena, je količina sladkorja redno naraščala, količina kisline pa padala, seveda pri različnih sortah in različnih legah v neenaki meri: v večji meri pri pozno zorečih sortah, v manjši meri pri ranih sortah, ki so dosegle že

takrat več ali manj svojo popolno zrelost ter se praviloma tudi naprej trgajo.

V razdobju 15 dni, namreč od dne 24. septembra do dne 9. oktobra, se je povišala vsebina sladkorja pri nastopnih šestih sortah tako-le: pri tramincu od 20 na 21,5 % (+ 1,5 %), pri silvancu od 19,5 na 21,5 % (+ 2 %), pri belem burgundcu od 18,5 % na 21,5 % (+ 3 %), pri laškem rizlingu od 18,5 % na 21,5 % (+ 3 %), pri mozlavini ali šiponu od 15,5 % na 20,5 % (+ 5 %) in pri rizlingu ali mali graševini od 15 % na 20 % (+ 5 %).

Omeniti je treba, da je bil prirastek na kvaliteti vsled dolgotrajne vročine in izredne suše v manj osušeni legah - razmeroma večji nego v najtoplejših, suhih kamenitih legah, odnosno zemljah, tako da so prvovrstne lege s prvovrstnimi kvalitetnimi sortami letos — kakor pravimo — deloma odrekle in več ali manj neprijetno iznenadile z ne baš takšno kvaliteto, kakršno bi bilo sicer pričakovati. Grozdje je bilo v mnogih primerih neenako zrelo v glavnem spričo neenakomernega cvetenja vinske trte in različnih razmer v vinogradeški zemlji glede vlage, katere je deloma primanjkovalo celo tej izraziti rastlini solnca.

Značilno za letošnje mošte je to, da imajo razmeroma precej kisline, ki pa ni neprijetna, ker je «zrela» in ker se bo itak pri nadaljnjem dobrem razvoju vina naravnim putem izgubila sorazmerno v večji meri; to moramo pospeševati za primer potrebe umetno, in sicer na ta način, da po končanem glavnem vrenju mlado vino skozi par tednov po enkrat na teden temeljito premešavamo v sodu z drozami, ki so letos zdrave; tako se vino navadno tudi prej in lepše izčisti do prvega pretakanja. To postopanje se v splošnem priporoča le pri več ali manj nezrelih, sicer zdravih letnikih in sortah, ker je gotova količina kisline v vinu itak potrebna tudi za boljše konserviranje vina.

Se nekoliko besedi o moštnih tehtnicah! Nobena moštna tehtnica, tudi preizkušena (cimentirana) klosterneuburška, ki je pri nas v rabi, ni popolnoma zanesljiva in točna. Za medsebojno primerjanje vinskih kvalitit istega kraja kakor tudi ob podobnih drugih prilikah pa služi moštna tehtnica prav dobro. Naj povem, kako sem kupoval pred desetletji moštno tehtnico pri neki sicer glasoviti tvrdki na Dunaju! Najprej me je prodajalec vljudno vprašal, če želim tehtnico, ki kaže «manj ali več». Začuden me je pogledal, ko sem mu povedal, da želim le tako tehtnico, ki «pravilno kaže», ter rekel: «Taki kupci so pa prav redki». In tako se rabijo res vsakokajne tehtnice: za kupca je boljše, če «manj kaže», za prodajalca pa, če «več kaže», kadar se kupuje mošt «od preše» z moštno tehtnico.

Dobra klosterneuburška moštna tehtnica kaže pri moštih z okoli 17% sladkorja najpraviše; preko te množine sladkorja kaže premalo in narobe. Letos, ko imamo 20odstotne in večodstotne mošte, vara klosterneuburška tehtnica producenta v gorjenjem zmislu; to dokazujejo raziskovanja mariborskega kmetijsko-kemičnega zavoda, ki izkazujejo letos nekaj odstotkov več sladkorja, o čemer se bo poročalo pozneje.

Za veliko prakso zadostuje, ako vemo, da dá 1 kg sladkorja v moštu približno 0-6 litra alkohola v vinu, tedaj mošt z 20 % sladkorja okroglo 12 volumnih odstotkov alkohola v vinu ali približno 12 litrov alkohola v 100 litrih vina.

Iz več razlogov, o katerih na tem mestu ne morem obširneje govoriti, je bolj priporočljiva uporaba Oechslejeve moštna tehtnice, ki kaže pravzaprav specifično težo mošta, po kateri se vse drugo lažje in zanesljeveje izračuna nego po podatkih klosterneuburške tehtnice. Oechslejeva moštna tehtnica je že dolgo zelo razširjena po Nemčiji in drugod v zadovoljstvo interesentov. Priporočam, da se jo uvaja in uporablja tudi pri nas.

V našem podnebnju, v našem severnem pasu kvalitetne vinske produkcije ni za dobroto in vrednost vina edino odločilna množina sladkorja v moštu, kakor je to običajno v vinorodnih krajih z izrazito južnim podnebnjem. Zategadelj bi bila račun-

ska podlaga za določitev vrednosti vina, n. pr. «za vsak odstotek sladkorja je liter mošta i krono več vreden», v mnogih primerih napoča in krivična, kajti kvaliteta se pri nas neprimerno lepše in boljše razvija tudi pri manjših prirastkih na sladkorju, čim je gotova zrelost grozdja dosežena ali celo prekoračena. Za kvaliteto zlasti sortnih vin pri nas vobče ni odločilna množina alkohola, ampak pravo razmerje, ona nebeskolepa harmonija vseh na okus in ves človeški organizem dobro učinkujočih vinskih sestavin, ki jih znanost še ni vseh razkrila, a jih pozna izvežbani pivci, ki razume takšno izborno kapljico res tudi pravilno in pametno uživati. Zaradi tega so pa naša kvaliteta vina samo z 10 do 12 odstotki alkohola neprimerno finejša nego najboljša južna vina s preko 15 odstotki alkohola, ki ni krit in vezan, ki pa vino tako prevladuje, da naravnost neprijetno diši po njem, ako takšna neharmonična alkoholna vina poduhamo. Za primerjanje kvalitete pri enoinstih sortah v enakih razmerah glede klime, lege in zemlje je pa določevanje sladkorja in kisline v moštu zadosten pripomoček v veliki praksi pri določevanju vinske vrednosti. Končno odločujeta vendarle dober — jezik.

(Dalje prilodnjic.)

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Vprašanje zveze Slovenije z morjem) se je obravnavalo dne 29. decembra na seji upravnega sveta dolenskih železnic. Debate so se udeležili tako zastopniki Musilove kakor tudi Klodič-Hrovat-Kavčičev proge. Končno je bila sprejeta resolucija, s katero se zbor pač izreka za zvezo Slovenije z morjem, ne izreka se pa za noben načrt, temveč pušča to vprašanje odprto. Moremo zategadelj reči, da je doživel načrt Musilove proge poraz. V resnici se čudimo, kako inorejo nekateri s tako vneto zagovarjali Musilov načrt. Kaj vendar briga javnost, ali pride knez Auersperg do svoje proge ali ne. Uporabljal je stotletja slovensko lastnino, pa bi tedaj poskrbel za to, da bi mu donasali gozdi potreben dobiček. Da bi mu morali mi dati sedaj še železnico, ko ima že naše gozde, pa je preneumno. Čudimo se poslanca Škulju, da se tako poteguje za Musilovo progo. Ali mu res niso prav nič mar interesi prebivalstva? Tu obljubljena dolina, tam gozdi velikašev in vendar gre narodni poslanec proti ljudstvu z velikaš! Nikar nam ne klepetajte o tehnični prednosti Musilove proge. Trije slovenski inženjerji, ki čutijo z narodom, so za nas stokrat več kot vsak tuj inženjer, ki dela le po naročilu. Kaj pa še, če so to naši priznani najboljši strokovnjaki! Zato pravimo: Uresničiti se mora Klodič-Hrovat-Kavčičev načrt, ker je to ljudska zahteva! Gospod Škulj, Vi se boste pa še pred volilci za svoje delo zagovarjali!

(Pobiranje takse od avtomobilov, fikcerskih voz in drugih vozil.) Delegacija ministrstva financ objavlja: Do dne 30. januarja t. l. je prijavitelj občinskim uradom vsa taksi podvržena vozila, in sicer za vsako vozilo posebno prijavo. Prijave morajo biti kolkovane do dne 15. februarja mora biti taksa poravnana. Zamudniki plačajo kazni. Vsake takse so prosta navadna kmetijska vozila, katera služijo izključno potrebi lastnikov, vsled česar jih ni treba prijavit.

(Dohodki državnih monopolov) so se leta 1921. podvojili napram dohodkom od leta 1920. Tekom prvih 10 mesecev leta 1921. so znašali dohodki že 200 milijonov dinarjev.

(Stanje Narodne banke) dne 15. decembra 1921.: Bankovcev je bilo v prometu za 4.620.502.255 dinarjev. Množina bankovcev se je zmanjšala za 25.376.740 dinarjev. Državni dolg pa se je povečal za 17.310 dinarjev. Kovinska podlaga se je zmanjšala za 1.388.516 dinarjev in znaša sedaj samo 384.968.726 dinarjev.

(Ponarejeni petdinarski bankovci) Poročali smo že, da se vzamejo petdinarski bankovci iz prometa, ker je med njimi dosti falzifikatov. V vsem je ponarejenih 12 vrst petdinarskih bankovcev. Večina izmed njih je tako slabo ponarejena, da jih more vsakdo spoznati. Dve vrsti (št. 8 in 9)

sta pa ponarejeni tako dobro, da jih je le težko ločiti od pravih. Da ne bo imel kdo po nepotrebnem izgube, naj izporečimo podrobnosti o ponarejenih bankovcih. Falzifikat št. 8.: 1.) Vijoličasta risba je na ponarejenem bankovcu preveč rožnata. 2.) Rjavi tisk je na ponarejenem bankovcu bolj jasn. 3.) Vodoravna siva barva naličja je na pravem bankovcu višnjeva, na ponarejenem pa sivkasta. 4.) Jezik zmaja na Obiličevem šlemu se vidi na pravem bankovcu jasno, na ponarejenem pa ne. 5.) Senca, ki jo provzroča brada M. Obiliča, dela na ponarejenem bankovcu odsekano črto brez senčenja s svobodnimi robovi, na pravem bankovcu pa je senca sestavljena od senčenj, ki se shajajo in prehajajo v senčenje vratu. 6.) Očesna vrečica na spodnji trepalnici je na originalu jasno modelirana s senčenjem, na ponarejenem bankovcu pa je obraz skoraj raven. Falzifikat št. 9.: 1.) Vijoličasti obris je preveč rdeč. 2.) Obiličeva glava je na ponarejenem bankovcu pre malo dobro modelirana. 3.) Očesna vrečica se na ponarejeni novčanici vidi slabo. 4.) Senca, ki je na čeladi blizu ušnikov, na ponarejeni novčanici skoro ni, dočim se na pravi novčanici dobro vidi. 5.) Vrat je na ponarejeni novčanici raven, ker nima sence, dočim je na originalu zelo lepo osenčen. 6.) Jezik zmaja na pravi novčanici zavrt navzgor, na ponarejeni pa popolnoma raven. 7.) Na ponarejenem bankovcu ni dveh izrastkov na zmajevem vratu. 8.) Zmajev rep je na ponarejeni novčanici veliko tanjši in slabše izveden kakor na originalu. Poleg teh hib je še nekaj drugih manjših, ki se jih pa more le s težavo spoznati. Bankovci so torej zelo dobro ponarejeni in skrajnji čas je zato, da se jih vzame iz prometa. Sumi se, da se ponarejajo bankovci v Avstriji in da se preko Slovenije donasajo v našo državo.

(Poljskih bankovcev) je po zadnjem izkazu v prometu za 200 milijard in 260 milijonov poljskih mark. Avstrijo je torej Poljska prekosila. (Vrednost denarja.) Najnovejša vest je, da je češka krona pridobila že tako zelo na veljavi, da je vredna več kot dinar. Za češko krono se namreč že plačuje od 4-12 do 4-20 naše krone. Amerikanski dolar velja 263 naših kron; angleški funt šterling od 1140 do 1150 naših kron; italijanska lira od 11-65 do 11-70; francoski frank od 21 do 22 naših kron; nemška marka od 1-50 do 1-54 naše krone; avstrijska krona 5 vinarjev, madžarska pa 44 vinarjev.

(Jadranska banka.) Iz zagrebške «Riječi» posnemamo sledeče podatke o Jadranski banki. Osnovana je bila l. 1905. z osnovno glavnico 1 milijona kron v Trstu. Po preobrtu se je osnovala nova banka v Beogradu, ki ima danes 120.000.000 osnovnega kapitala in 60.000.000 rezerv. Banka v Trstu pa šteje 15 milijonov lir glavnice in 5 milijonov lir kapitala. Vse premoženje Jadranske banke znaša torej skoraj 400 milijonov kron. V Jugoslaviji šteje Jadranska banka 15 podružnic, v Italiji 3, in na Dunaju 1. Banka ima dalje po tem Frank Sakser State Banke najboljše zveze z Ameriko. V upravnem svetu banke so: Franjo Duboković, veletrgovec na Sušaku, T. G. Stipanović, glavni ravnatelj banke, Ivan Knez, veletržec v Ljubljani, dr. Ažman, odvetnik v Ljubljani, Ante Bogdanović, veletržec v Trstu, Ciro Kamenarović, glavni ravnatelj v Ljubljani, Franc Sakser iz Njujorka. Nadzorstvo je sestavljeno iz gospodov: Janko Jovan, ravnatelj Gospodarske zveze, Gustav Pirc, predsednik Kmetijske družbe in dr. Otakar Rybač. Banka je osnovala vse polno novih podjetij v Jugoslaviji, od katerih omenjamo najvažnejše: Železna industrija «Zenica» v Bosni, «Strojne tovarne in livarne» v Ljubljani, železna industrija «Ferrum» v Sarajevu, železna industrija «Greinitz» v Zagrebu, železna industrija «Kovina» v Mariboru, industrijo motorjev «Jim» v Zagrebu, «Stavbeno društvo» v Ljubljani, «Združene opekarne» v Ljubljani, tvornico dušika v Rušah, «Združene papirnice» v Vevčah, Goričanah in Medvodah, pivovarno «Unions» v Ljubljani, spedijsko tvrdko «Balkan», paroplovni družbi «Dalmacija» in «Oceanija» ter še celo vrsto drugih podjetij. Jadranska banka ima torej v rokah skoraj vso slovensko industrijo in velik del ostale jugoslovanske.

(Falska elektrarna) bo nacionalizirana, kakor poročila «Slovenec». Vodstvo jugoslovanskih interesentov je prevzela Narodna banka. Vendar pa ostane vpliv Nemcev in Švicarjev še vedno merodajen. Elektrarno čakajo težki spori z občini, ker so bili preko teh občin napeljeni brez dovoljenja daljnovodi.

(Društvo za ukoriščenje mineralnih vod v Sloveniji) je osnovano v Beogradu z osnovno glavnico 3 milijonov dinarjev, od katerih je vplačan 1 milijon. Društvo bo izrabljalo vodo v Gornjem Gaberniku pri Rogatcu, kjer zgradi tudi novo zdravilišče. Društvo so osnovali Slovenci in Srbi.

Pozor! Krajevni odbori, poskrbite za to, da se bo ob nedeljah povsod pred cerkvijo prodajalo naše glasilo „Kmetijski list“, kajti kmet da težko nanekrat 50 K, mnogo lažje pa po dve kroni za posamezno številko! Pomnite, da je list močno orožje v našem težkem in trdem boju! Sovražniki so brezobzirni. Vsi — klerikalci, liberalci, socialisti, komunisti — so proti nam in vsi se trudijo, da bi razbili našo organizacijo, ker jim je res nevarna. Na vztrajno delo tedaj vsi, ki vam je na srcu kmetijska dobrobit! V vsakem kraju se bo pač našel dobrotnik, ki bo žrtvoval na teden kakih deset kron za prodajalca lista. Najbolje pa je seveda, če celoten krajevni odbor to preskrbi. — Krajem, ki iz svojega nagiba list na omenjeni način že razprodajajo, pa vsa čast in hvala!

(Alkoholna statistika Slovenije za leto 1921.) V Sloveniji je 6026 gostilniških koncesij: V 4984 primerih se izvršuje obrt osebno, v 389 po namestnikih in v 653 po najemnikih. Ukinito se je 570 koncesij, in sicer 47 kazensko, 11 trajno in 512 iz drugih vzrokov. Na novo je bilo podeljenih 217 gostilniških koncesij. Število gostiln se je torej zmanjšalo v Sloveniji za 353. Na 185 oseb pride ena gostilna in na 308 oseb ena žganjarna. Skupno se je izpilo 170.000 hl piva, 270.790 hl vina, 73.664 hl sadjaveca in 4200 hl sadnega žganja v skupni vrednosti 1.405.100.000 kron ali skoro poldruga milijarde. Vsak človek na Slovenskem, bodisi mož, žena ali otrok, je zabil torej 1312 kron! Pri tem pa seveda še ni všteto žganje, ki ga izdelujejo žganjarne, vino uvoženo iz tujine in končno tudi ne vino, ki ni bilo prijavljeno. — Ples v javnih prostorih je bil dovoljen v 1700 primerih. Zaradi prestopkov določil naredbe o omejitvi točenja alkohola je bilo kaznovanih 1357 oseb z globami v znesku 122.335 kron in z zapori v skupni višini 633 dni. Največ oseb, med njimi tudi mnogo žensk, pa je bilo obsojenih zaradi pijanosti na javnih prostorih. Brezalkoholnih gostiln je bilo 56. — Za boj proti alkoholizmu se je osnoval pri oddelku za socialno skrbstvo poseben protialkoholni svet. V svrhu protialkoholne propagande se je priredilo 29 predavanj, ki jih je obiskalo okoli 5000 oseb. Vsako predavanje je pojasnjevalo 60 skopičnih slik. Največ zanimanja za prireditve je pokazalo tvorniško delavstvo. Protialkoholni urad je prejel glede omejitve pijančevanja te-le predloge: 1.) Uvede naj se praktično nadzorstvo produkcije in prodaje alkoholnih pijač. 2.) Izvede naj se revizija koncesij za žganjetoč, ki se izvršuje s kako drugo obrtjo vred. 3.) Vsakomur, ki ima gostilniško koncesijo, pa se sicer lahko preživlja, naj se koncesija odvzame. 4.) Vsaka gostilna imej tudi brezalkoholne pijače. 5.) Propagandno delo za omejitve pijančevanja naj se osredotoči pri mladini. — Obsojamo vsako nezmernost v pijači, ki pa je nista kriva ne gostilničar ne vinar. Marsikateri izmed predlogov, stavljenih protialkoholnemu uradu, pa ni nič drugega kakor šikana za gostilničarja in vinar. Zategadelj predloge odklanjamo. Ne pustite do besede fanatikov, temveč govore naj trezni ljudje, pa bo rešeno ugodno alkoholno vprašanje! Toda samo v tem primeru!

(Polom velike italijanske banke.) Italijanska Banca di Sconto (eskompt-

na banka) je ustavila svoja izplačila. Gre za primanjkljaj več 100 milijonov lir. Od poloma banke so prizadete tri druge velike italijanske banke. Banca d'Italia (kakor naša Narodna banka) je skušala rešiti eskomptno banko, pa so bili vsi poskusi zaman.

(Moratorij v Italiji.) Težka denarna kriza Italije je najbolj očitna vsled dejstva, da je proglasil ministrski svet notranji moratorij za vsa plačila v trgovskem svetu, če jim pritrjuje sodišče.

(Trgovski dogovor z Nemčijo) je predloženo narodni skupščini.

(Železniške pristojbine) so se vendarle povečale in sicer so se podražile tarife za prevoz potnikov za 15 odstotkov, tarife za prevoz blaga pa za 10 odstotkov. Resnično ne razumemo, kako more železniška uprava najprej razglasiti zvišanje pristojbin, potem to preklicevati in nakonec vendarle uvesti.

(Železniške tarife za eksportno vino) se znižajo s prvim januarjem za 50 odstotkov.

(Na račun vojne odškodnine) ki jo nam mora plačati Madžarska, bo naročilo železniško ministrstvo v Madžarski večje količine železniškega materiala.

(V Nemčiji) uvedejo spalne vagonne tudi za tretji razred. Ena karta bo veljala 40 mark (okoli 60 kron). Tudi pri nas bi se morali uvesti na daljših progah taki spalnici vagoni.

(Primanjkljaj italijanskih železnic) je znašal v letu 1920./1921. ogromno vsoto, in sicer eno milijardo lir. Vpeljava osemurnega delavnika je veljala državo okoli pol milijarde lir. (Mariborski živinski trg.) Na semjem, ki se je vršil dne 27. decembra 1921., je bilo prignanih 9 bikov, 150 volov, 317 krav, 6 telet in 1 konj, skupaj 483 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli od 20 do 25, polpitani od 15 do 18, plemenski od 11 do 15, biki od 13 do 14, klalne krave debele od 16 do 19, plemenske od 10 do 14, molzne od 12 do 16, breje od 12 do 18, mlada živina od 13 do 15 in krave za klobase od 8 do 10 kron za kilogram žive teže. Mesne cene pa so se plačevale te-le: volovsko meso I. vrste od 22 do 24, II. vrste od 18 do 20, meso bikov, krav in telic od 16, telečje meso I. vrste po 20, II. vrste po 18 in sveže svinjsko meso po 32 kron za kilogram.

(Ljubljanski veliki semenj v letu 1922.) Drugi vzorčni veliki semenj bo v Ljubljani od dne 2. do dne 11. septembra. Velikanski uspehi razstavljalcev na prvem semnju kakor tudi dosedanje živo zanimanje tuzemstva in inozemstva za drugi semenj jamčijo, da bo tudi letošnja prireditelj zadovoljila udeležence. Z gotovostjo se more reči že sedaj, da bo sedanjí prostor za prihodnji semenj dosti premajhen. Zato se je že vse potrebno ukrenilo, da se bo moglo semjišče primerno povečati. Ljubljana je uvidela dalekosežni pomen sejmov in bo zato gotovo podpirala prireditelje, da obdrže sejem na dosedanji višini. Danes že pozivljemo vse industrijce, obrtnike in veletrgovce vse kraljevine, naj se udeležijo semnja v kar največjem številu kot razstavljalci. Samo z uspehi svojega dela moremo imponirati svetu in najlepša prilika za to je «Ljubljanski veliki semenj». Ta prilika pa je za pridobitne kroge še posebnega pomena, ker si ne prihranijo samo visokih stroškov za potnike, dopisovanje in iskanje odjemalcev, ampak morejo v nekaterih sejemskih dneh pridobiti z lahkoto naročila, ki jih zaposlijo mesece in mesece. Koncem meseca januarja bo pričel sejemski urad, ki stalno posluje na sejmističu v Ljubljani ob Gosposvetki cesti, razpošiljati interesantom vabila, sejemске ređe in prijavnice. Sejemski urad pa daje že sedaj vse potrebne informacije glede letošnjega semnja.

Raznoterosti.

(Kralj Aleksander v Sloveniji.) Na povabilo Slovenca Gorupa in Hrvatov bratov Turkovičev je prišel kralj Aleksander v Kamniške planine na lov na divje koze. V Kamniku je pozdravil kralja župan dr. Karba in predsednik lovskega društva dr. Lovrenčič. Nato je odšel kralj, navdušeno pozdravljen po Kamničanah, v Kamniško Bistrico, kjer je prenočil v lovski koči. Prvi dan je bil lov spričo visokega snega brezuspešen, drugi dan pa je bila kralju kakor tudi njegovemu spremstvu lovska sreča mila. Veliki in manjši kozel sta padla, zadeta od kraljevega strela.

Enaka sreča je doletela tudi princu Pavlu, ki je spremljal kralja. Kralj je ga je lepota Slovenija naravnost očarala, je bil ves čas najboljšje volje. Vse udeleženci lova se je najprije neje razgovarjal, po lovu pa je poklical k sebi 34 gonjačev ter dal vsakemu po kratkem nagovoru po 200 dinarjev nagrade. Stopil je tudi v kuhinjo, ter pohvalil pridne kuharice. Na večerji, ki so se je udeležili tudi gg. dr. Lovrenčič kot predsednik lovskega društva, Rozman kot zastopnik «Planinskega društva», ljubljanski tržni nadzornik Piemeli in drugi, je kralj opozorjeno poudarjal svojo radost, da je med Slovenci. Slovenski lovci so izročili kralju in princu Pavlu odznaka lovskega društva, ki sta ju oba takoj pripela na prsa. Drug dan se je vrnil kralj v Ljubljano. Vest o njegovem prihodu se je v mestu bliskovito raznesla. Na mah je bila vsa Ljubljana na nogah in vse je hitelo, da vidi kralja. Povsod je pozdravljalo občinstvo kralja z največjim navdušenjem, posebno ganljivi prizori so se odigravali na kolodvoru. Množica je potisnila v stran vse zastopnike ter prišla h kralju, da ga pozdravi. Kralj je malčke vzdigoval in jih poljuboval, vsakomur, ki ga je le dosegel, pa je podal roko. Navdušenje je bilo velikansko in marsikatero oko je bilo solzno, ko je videlo to kraljevo ljubeznivost in prisrčnost. Samo ena zavest je navdajala vse ljudi, da se nahaja namreč pred njimi narodni kralj, ki čuti z narodom. Zlasti pa je priklop navdušenju do vrhunca, ko je kralj s kratkim nagovorom pozdravil množico, se ji zahvalil za izkazano ljubezen ter ji naročil, naj izroči njegove pozdrave vsem Slovincem, ki jih ljubi in ki jih bo ljubil vedno. Le s težavo so mogli napraviti stražniki in železniški uslužbeneci prostor za odhod vlaka. In to sveto navdušenje ljudstva je nazval klerikalni «Novi Čas» bizantinizem! Odveč je glede tega pač vsaka beseda! Zivel naš kralj Aleksander prvi!

(Koliko znašajo pri nas dnevnicke ravnstrov in drugih visokih uradnikov?) Finančni odbor je sklenil, da pristojba najvišjim uradnikom te-le dnevnic: Ministrskemu predsedniku 862-50 dinarja, ministrom po 200, državnim podtajnikom po 175, šefu generalnega štaba 150, armadnim poveljnikom in pokrajinskim namestnikom po 100 dinarjev, ministrom na razpoloženju po 72 dinarjev, 50 par, divizijskim generalom po 50 in ravnateljem v ministrstvih po 30 dinarjev. Pri dnevnicah bi se dal pač prihraniti marsikak lep milijonček.

(Stare bankovce) so sežgali dne 18. in 14. decembra v beografski električni centrali. Sežig so nadzorovali uradniki Narodne banke in zastopniki finančnega ministrstva. Bankovcev po 5 dinarjev je bilo požganih za 43 milijonov 950.000, bankovcev po pol dinarja pa za 8.890.400 dinarjev. Skupno je bilo torej sežganih bankovcev za lepo vsoto 52.840.400 dinarjev.

(Draginski razredi.) Po novi uredbi so razdeljena vsa uradniška mesta Jugoslavije v pet draginskih razredov. V prvem razredu so mesta Beograd, Zemun in Sušak, v drugem pa Zagreb in srbijanska mesta. Izmed slovenskih krajev so v tretjem razredu Ljubljana, Maribor in Prekmurje. V četrtem razredu so Celje, Kočevje, Kranj in Logatec. Vsi drugi kraji so uvrščeni v peti razred. Višina uradniških draginskih doklad je odvisna od razreda, v katerem se nahaja kraj, kjer je nastavljen kak uradnik. Bojimo se, da se je zgodila slovenskim uradnikom huda krivica.

(Neverjetna lahkomišelnost.) Pri železnicah je običaj, da se menjajo medsebojno vse naredbe in vsi odloki, ki se jih dobiva. Tako je zamenjal tudi zagrebško ravnateljstvo vse odloke z madžarskim ravnateljstvom. V mirnem času je to pač popolnoma v redu. Nezaslišano pa je, da je zagrebško ravnateljstvo zamenjalo naredbe in odloke tudi ob mobilizaciji proti Madžarski, ker so bili na ta način Madžari natančno poučeni tudi o vseh vojaških ukrepih naše vlade. Tako postopanje pomenja višek izdajstva. Kriv te lahkomišelnosti je bil ravnatelj Franič, ki so ga zaradi tega odpustili iz službe.

(Bratje smo si vendarle!) Kakor Srbija, tako izdeluje sedaj tudi Bolgarija nove zemljiške knjige. Ker so s tem delom zvezani silni stroški in ker je poleg tega to delo zelo zamudno, zato so se ponudili Nemci, da bi izdelali katalister s pomočjo fotografij iz aeroplanov. Kljub temu, da bil to najcenejši in najpriporočljivejši način glede izdelave zemljiških knjig, je Srbija ponudbo vendarle odbila. Vzroki, ki so dovedli našo državo k temu, niso znani. Ko niso Nemci pri nas ničesar opravili, so šli z isto ponudbo k Bolgariji. Toda tudi pri teh niso imeli nič več sreče kakor pri nas, kajti Bolgari so njih ugodno ponudbo odbili. Naj si še tako nasprotujemo glede politike, s tem vendar dokazujemo, da smo bratje. Samo da bi to dokazovali ne le v slabih, temveč tudi v dobrih stvareh! (Vsrki fanatizem) Vsaka pretiranost je slaba, v vsrkih stvareh pa še prav posebno. To so dokazale krvave verske vojne, ki so bile dostikrat tako divje in tako strašne, da nas Bog ob-

varuj pred enakimi. Včasih pa privede verski fanatizem do tako smešnih priporov, kakršnega opisuje angleški list «The Scotsman». V mestu Belfastu so si katoliki in protestanti tako v laseh, da so pred kratkim vstavljali po ulici ljudi ter jih izpraševali, ali so katoliki ali protestanti. Gorje nesrečnežu, če je našel na napačno skupino. Ko so izpraševali tako ljudi, jim je prišel nasproti neki žid. «Kaj ste? Katolik ali protestant?» so kričali nanj. «Gospoda, oprostite, nisem ne eno ne drugo. Jaz sem žid.» — «Vseeno! Kaj ste? Ali ste katoliški ali protestantski žid?» je bilo nadaljnje vprašanje. Nič ni pomagalo židu, da je poudarjal svoje židovstvo. Verski prenapetosti so zahtevali od njega na vsak način, da jim pove nemogočnost, ali je katoliški ali protestantski žid. Kako je prepričeval, žal, list ni povedal. Pri nas doživljamo skoro isto. Nekateri nestrpni izprašujejo ljudi, ali so klerikalni ali liberalni kristjani. Kakor da ne bi dostovalo, če prav človek, da je kristijan in da temu primerno tudi živi. Rajši izprašujte, če živi kdo krščansko, kakor pa, kako misli, ker je to čisto njegova stvar. Vsi moramo gledati na pošteno življenje, naše misli bo pa že sodil Bog in nihče drugi!

(Zidanje na hitro roko.) V Beogradu zidajo hiše z velikansko naglico. Letos so sezidali 500 hiš, drugo leto pa jih nameravajo sezidati kar nad 3000. Pri taki naglici pa se zidajo nekatere hiše silno površno, ker drugače ne bi bilo mogoče, da se je v Nedičevi ulici podrla do tal hiša, v kateri je stanovalo že 12 strank. Lastnik hiše ni mislil na nič drugega, kakor samo na to, kako bi hiša malo veljala in veliko nesla, pri tem pa je pustil sezidati hišo prelahko. Sedaj ima razvaline, najemnika pa je splavala po vodi.

(Radičevci in Dušanovci.) V Beogradu sta se srečala v Poankarejevoj ulici

trgovca Rade Ristić in uradnik Dušan Dučić. Po kratkem prerekanju sta se pričela silno pretepati. Kmalu sta se valjala po blatu in bila eden drugega. Slišalo se je težko hropenje in samo tupatam je eden izmed njiju zastokal, če je dobil pregorko. Okoli njiju se je zbrala skoro velikanska množica. ki je z razlovednostjo pričakovala izida boja. Čim bolj je eden drugega lopnil, tem bolj se je množica zabavala. Nobenemu ni prišlo niti na um, da bi pretepeča razločil. Bilo je prezabavno! Ljudje so ju le hrabrili. Kmalu so se začeli gledalci tudi prepirati, kdo bo zmagal. Ze sta nastali dve stranki: Radičevci in Dušanovci! Med tem sta pretepeča vstala in se začela stoje pretepati. Ker je enemu spodrsnilo, sta tresčila oba v okno izložbe «Zora» tako, da se je razletela na drobne kosce 20.000 dinarjev vredna šipa. Gledalci pa so se pričeli sedaj prepirati, kdo je razbil steklo. Nato je prihitela vendarle policija, pretepeča razločila ter ju odvedla v zapor. Po tem dogodku pa so se začeli pretepati med seboj Dušanovci in Radičevci. Policiji ni preostalo nič drugega kakor odvesti še nekoliko prevročekrvnih gledalcev na policijo. O tem pa, ali so se pričeli potem pretepati zaradi Radičev in Dušana tudi policaji, vsi molče.

(Originalni nagrobni napisi.) Nek nemški list je objavil zabavno zbirko nagrobnih napisov, iz katere naj tudi mi navedemo nekaj primerov. Na nagrobnem spomeniku nekega advokata je bilo zapisano: Njegova smrt je bila proti vsej njegovi navadi: sila kratak proces. — Na spomeniku debele žene so bile vklesane besede: Tu počiva Barbara Sment, ki je bila poltretji cent. Daj ji Bog veselje milo, otmerno za vsako kilo. — Na nagrobniku nekega zdravnika se je lahko čital napis: Tu počiva v miru doktor lik med vsemi onimi, ki jih je zdravil. —

Neki pesnik je dobil na nagrobnem spomeniku napis: Tu počiva mož, ki sebi ni dal spati. Zato so zaspali vsi, ki so brali njegove verzice. — Jezični babnici pa so hvaležni sorodniki postavili spomenik z napisom: Tu počiva tiha in molčeca jezoritka. Ne dvignite kamena, da ne prične zopet govoriti!

Izjava.

Z ozirom na poročanje o železniškem shodu, katerega je sklical dne 29. decembra 1921. upravni svet dolenjskih železnic, izjavlja podpisani odbor to-le:

1.) Ugotovljamo, da je hotel predsednik upravnega sveta, g. Fran Šuklje, ko je zagledal prisotnost našega polnoštevilno zastopanega odbora (katerega je na novomeškem zborovanju sam osebno povabil), hotel našim odbornikom zabraniti vstop na ta shod, češ da nimajo pismenega vabila. G. predsedniku Šuklju se je zdelo število naših odbornikov preveliko ter se je zbal, da ne bi kot odločen Kajfežev pristaš Musilove proge propadel pri glasovanju njegove resolucije, za katero je že prej vse prebrisan aranžiral.

2.) Ni res, da bi g. inž. Müller govoril v imenu «Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana», pač pa je res, da «Udruženje» o tem železniškem vprašanju ni še nič sklepalo in je bila od g. inž. Müllerja prečitana izjava le osebno mnenje treh inženjerjev južne železnice, ki so že od prej pristaši Musilove proge. O tem bo «Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — sekcija

Ljubljana» gotovo razpravljalo na svojem bodočem zborovanju.

3.) Ugotovljamo dalje, da se g. Fran Šuklje v svoji pristranosti boji glasovanja občin in da hoče graditi železnice po bivšem avstrijskem sistemu, t. j. kakor diktirajo nekateri magnati in ne večina našega ljudstva. Seveda ni slišal v Avstriji nikoli o železniškem plebiscitu, ker je takrat kratkoma obveljal le tisti projekt, katerega so priporočali pri avstrijski vladi dobro zapisani gospodje.

4.) Ni res, da je bila končna resolucija g. Frana Šukljeta sprejeta, pač pa je res, da je sijajno propadla kljub temu, da so nekateri njegovi pristaši glasovali z obema rokama in se je proglasilo resolucijo pri glasovanju — 7 za in 19 proti — za sprejeto.

Odbor za zvezo dolenjskih železnic iz Kočevja in Črnomlja preko Severina na Kupi z reško progo.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Obrtniškim društvom Slovenije,) ki so po svojih pravih stanovskih in političnih družta, izporočamo, da bo v kratkem v Novem mestu važno zborovanje zastopnikov vseh obrtniških društev Slovenije, in sicer s posebnim ozirom na «Zvezo obrtnih društev» in «Vrhovni obrtniški svet za Slovenijo». Vsa obrtniška društva, ki so po svojih društvenih pravih stanovskih in

politična, naprošamo, naj se prijavijo «Obrtni organizaciji za Slovenijo» v Novem mestu. Na omenjeno zborovanje se bodo vabila le taka društva. Dnevni red in obširnejše poročilo pošljemo po prejemu prijave. Obrtniki, zavedajte se važnosti današnjega položaja! Zborovanje bo meseca februarja.

(Knjigovodstveni tečaj v Novem mestu.) Na iniciativo tujaknjega pomožniškega odseka «Obrtnega društva» priredi ljubljanski «Urad za pospeševanje obrta» v Novem mestu tečaj za knjigovodstvo, na katerem bo predaval strokovni učitelj trgovske šole g. Struna. Redni obiskovalci bodo prejeli na koncu tečaja izpričevalo, s poukom se bo pričelo dne 15. januarja. Ponek bo vsak drug dan ob večernih urah. Obisk tečaja je dovoljen vsakomur. Priglasitvi so je najkasneje do dne 6. januarja. Pri priglasitvi je plačati 50 K za potrebni papir, tiskovine in kurjavo. Druhih stroškov obiskovalci ne bodo imeli, ker plača učitelja spredaj imenovani urad sam. Priloge sprejema g. Ernest Pintar v brivnici g. Svetca, trgovina g. Koširja in gospol. Struna sam. Pri imenovanjih se dobivajo tudi potrebna pojasnila. Pričetek tečaja se bo naznanil pravočasno z okrožnico.

(Novo srečo in novo veselje do življenja) dobi vsaka dama, če olepša svojo zunanost, ker tako vsakomur bolj ugaja. Zelo in vedno se hvalljo priljubljena Fellerjeva sredstva za nego lepote, kakor «Elsa»-lilijino mlečno milo, «Elsa»-obrazna pomada, «Elsa»-tanochina pomada za rast las. Vse te predmete razposilja Evgen V. Feller, lekarnar v Stubici donji, Elsa-trg št. 344 (Hrvaško).

Tužnega srca naznanjamo, da je na starega leta dan v 80 letu svoje starosti umrl naš član

Jože Brezar

posvetnik v Kamnu pri St. Ruperta.

V Ljubljani, 1. januarja 1922.

Kačelnikstvo SRS.

Služba občinskega tajnika,

Ki bi bil lahko tudi organist, je razpisana za občino Rako. Prednost imajo upokojeni orožniki in organisti. Plača po dogovoru. Ponudbe s izpravevali sprejema županstvo na Raki do dne 12. januarja 1922.

Deteljno seme in vse druge pridelke

plačuje na, bolje firma SEVER & KOMP. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.

Zahtevajte naše tržno poročilo, ki se vam bo ob vsaki izpremembi cen brezplačno doposlalo!

Staro železo,

lito in kovano, cele vagone, kupuje po najvišjih cenah

Centralna nakupovalnica starega železa v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1.

HLODE

ne pod 25 cm premera, smrekove in jelove, se kupi.

Cenjene ponudbe na upravo „Kmetijskega lista“ pod „Hlodi 25“.

Čuvajte se miši in podgan!

Miši in podgane morete pokončati najuspešneje s kužilom, ki ga dobite najbolje vrste in vedno svežega pri „Jugoslovanskem Serum-zavodu. d. d.“ v Zagrebu.

Telefon 14-45. Erzojavke: Serum, Zagreb.

I. SANDRIN LJUBLJANA velika zaloga vsakovrstnega tuzemskega in inozemskega USNJA na debelo MESTNI TRG 6

Hranilnica in posojilnica na Gornji Polskavi, registrirana zadruga z neomejeno zavezo,

naznanja, da bo njen redni občni zbor za leto 1922. dne 5. februarja 1922. ob 11. uri dopoldne v hranilniških prostorih na Gornji Polskavi s tem-le dnevnim redom:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo nadzorstva.
- 3.) Odobritev računskega zaključka za leto 1921.
- 4.) Volitev novega načelstva.
- 5.) Volitev novega nadzorstva.
- 6.) Slučajnosti.

Tisoči ljudi v vseh delih sveta uporabljajo že 25 let FELLERJEV „Elsafluid“

Fellerjev „Elsafluid“ kot lepotilo (kosmetikum)

za nego zob, zobnega mesa in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistilnega in osvežujočega delovanja kar najbolje. Ravno tako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje brsta, rok, nog in celotnega telesa. „Elsafluid“ je mnogo močnejši in učinkovitejši nego francosko žganje in sploh najboljšo sredstvo te vrste. Tisočera priznanja! Z namotom in poštino za vsakega:

3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 168 K
24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. . . . . 336 K
36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. . . . . 394 K

POSTNINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošle, dobi se popust v naravi.

PRIMOTI: Elsa obliž za kurja očesa po 5 K in K 7 50.
Elsa mentolni klistir 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K;
pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa ustna voda 36 K;
Elsa kotonska voda 41 K; Elsa sumski miris 41 K;
glicerini po 6 in 30 K; Lysol, Lysolform 30 K; klistirni čaj 3 K; Elsa mirisni prašek 15 K; strup za podgane in miši po 3 in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar. STUBICA donja, Elsa-trg št. 344 (Hrvaško).

ŠTAMPILJE

GRAVEUR

ANT. ČERNE

LJUBLJANA

DVORNI TRG 4

Za vse sloje primerno pohištvo,

trpešno izvršeno in po ceni, kakor tudi vsakovrstna tapetniška dela

prilagodena brata Sever v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej).

Primešaj „MASTIN“ krmil

Enkrat na teden eno pest.

Ako Mastina v lekarnah, trgovinah in konsumih ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 21 dinarjev in se jih pošlje poštino prosto na dom.

Mastilo zoper garje (naftol-mastilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaje; pri živali uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 30 kron.

Lekarna Trnkoci v Ljubljani (Slovenija) sraven rotariva.

Kovačnica s prostim stanovanjem se odda v najem

pri žagarskem podjetju na Dolenjskem. Vse orodje proti kavciji na razpolago. Pre nost imajo podkovni kovarji.

Naslov: JOSIP JAVORNIK, Zalna, pošta Višnja gora.

JADRANSKA BANKA

BEOGRAD TRST

Delniška glavnica: K 120.000.000. Delniška glavnica: Lir 15.000.000.
Rezerva: K 60.000.000. Rezerva: Lir 5.000.000.

PODRUŽNICE:

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb. Trst — Zadar — Opatija — Wien.

JADRANSKA NASLOV ZA BRZOJAVKE: BANCADRIA

Sprejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Naš ameriški oddelček je v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afilijiran zavod: FRANK SAKSER, STATE BANK. 82 Cortland Street. New York, City.

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon int. št. 3 Ljubljana Telefon int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevni cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

JADRANSKA BANKA

BEOGRAD TRST

Delniška glavnica: K 120.000.000. Delniška glavnica: Lir 15.000.000.
Rezerva: K 60.000.000. Rezerva: Lir 5.000.000.

PODRUŽNICE:

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb. Trst — Zadar — Opatija — Wien.

JADRANSKA NASLOV ZA BRZOJAVKE: BANCADRIA

Sprejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Naš ameriški oddelček je v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afilijiran zavod: FRANK SAKSER, STATE BANK. 82 Cortland Street. New York, City.